

Stark trygghet
för alla i Örebro!

SD Örebro kommuns
förslag till budget

2023

SD

Örebro kommun

Budgetförslag 2023

samt övergripande strategier med plan för 2024–2025

1. Förord.....	1
2. Våra viktigaste ställningstaganden.....	2
3. Ekonomisk plan.....	3
3.1 Finansiella mål för perioden 2023–2026.....	3
3.2 Driftbudgetramar.....	4
3.3 Effektiviseringsuppdrag.....	5
3.4 God hushållning med skattemedlen.....	5
4. Kommunövergripande strategier.....	6
4.1 Vitaliserad demokrati, stärkt medborgarinflytande och ökad transparens.....	6
4.2 Strategi för jämställdhet.....	6
4.3 Kommunen ska vara en bra arbetsgivare.....	7
4.4 En mer småföretagarvänlig kommun.....	8
4.5 Omarbetad kostpolicy.....	8
4.5.1 Vildsvinskött som nytt köttalternativ.....	8
4.5.2 Effektivisera specialkosten.....	8
4.5.3 Upphandlingar som gynnar lokala näringar.....	9
5. Direktiv till de kommunala bolagen.....	10
5.1 Örebrobostäder AB.....	10
5.2 Länsmusiken i Örebro AB.....	10
5.3 Länsteatern i Örebro AB.....	10
5.4 Kumbro Stadsnät AB.....	10
5.5 Kumbro Vind AB.....	11
5.6 Biogasbolaget i Mellansverige AB.....	11
5.7 Örebro Parkering AB.....	12
6. Invandring och mångkultur.....	13
6.1 Örebro kommun behöver en lång invandringspaus.....	13
6.2 Motverka det hitresta tiggeriet.....	13
6.3 Högre krav - Anpassning i stället för integration.....	14
6.4 Öka återvandringen.....	14
6.5 Bekämpa islamistisk fundamentalism.....	15
7. Trygghetspaket.....	16
7.1 Utöka Portens öppettider.....	16
7.2 Stå upp för brottsoffren.....	16
7.3 Förebyggande arbete mot bedrägerier riktat till sårbara grupper.....	17
7.4 Hårdare krav i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.....	17
7.4.1 Inför tiggerifria zoner.....	17
7.4.2 Kräv alltid tillstånd för fyrverkerier.....	17
7.4.3 Förbud mot böneutrop.....	17
7.5 Offentliggör kommunens brottsstatistik.....	18
7.6 Förbättrad och utökad belysning.....	18
7.7 Förbättrad samverkan och samarbete mellan socialtjänst, skola och polis.....	18
7.8 Utökad kamerabevakning.....	19
7.9 Inför drogtester i skolan.....	19

7.10	Utöka fältgruppens närvaro genom att uppmuntra föräldrar att delta på nattvandringar.....	19
7.11	Ökad närvaro med väktare och ordningsvakter.....	20
7.12	Intensifiera beredskapsplaneringen	20
8.	Barn och utbildning.....	21
8.1	Förskola och barnomsorg.....	21
8.1.1	Bra lekmiljöer	21
8.1.2	Goda villkor för förskolepersonalen.....	21
8.1.3	Mångfald, småskalighet och valfrihet.....	21
8.1.4	Småskalighet och mindre barngrupper	22
8.1.5	En förskola som motverkar segregation och utgör frizon från hederskultur	22
8.2	Grundskola och gymnasium	23
8.2.1	Tryggad kompetensförsörjning.....	23
8.2.2	Frisk och sund ungdom.....	23
8.2.3	En lugn och trygg miljö i skolan.....	24
8.2.4	Välfungerande studie- och yrkesvägledning	24
8.2.5	Minskade kostnader för hemspråksundervisning	25
9.	Social välfärd.....	26
9.1	En meningsfull och aktiv tillvaro för funktionshindrade.....	26
9.2	Tillgänglighet för döva och hörselskadade	26
9.3	En effektiv och evidensbaserad vård av missbrukare.....	26
9.4	En politik för familjen	27
9.5	Äldre- och handikappomsorg.....	27
9.5.1	God servicenivå inom färdtjänsten.....	27
9.5.2	Resursförstärkningar inom hemvård och vårdboende.....	27
9.5.3	Trygghet på ålderns höst	28
9.5.4	Ett aktivt och hälsosamt liv för äldre.....	28
9.5.5	En god äldreomsorg.....	29
10.	Samhällsbyggnad	30
10.1	En framkomlig och trafiksäker stadskärna	30
10.2	Nej till så kallade snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT).....	31
10.3	Parkeringsfrågan ska lösas	31
10.4	Ett byggande som tar hänsyn till viktiga värden.....	32
11.	Kultur och fritid	33
11.1	Kulturpolitiken ska lyfta fram kulturarvet.....	33
11.2	Konstens roll i samhället	33
11.3	En meningsfull och aktiv fritid.....	34
11.4	Motion och rekreation.....	34
12.	Miljö, djur och natur	35
12.1	Gör Sörbyskogen till ett naturreservat	35
12.2	En sansad klimatpolitik	35
12.3	Prioritera rätt vid miljöinspektionerna.....	35
12.4	Prioritera energieffektivisering.....	36
13.	Levande landsbygd	37
13.1	God service på landsbygden.....	37
13.2	Prioritera det lokala jordbruket och bevara naturområdena	37
14.	Vuxenutbildning och arbetsmarknad	38
14.1	Omprioritera resurser från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar	38
14.2	Minska kostnaderna för försörjningsstöd	38
14.3	Integrationsplikt för nyanlända.....	39
15.	Budgeten i siffror	40
15.1	Förändringar i driftbudgetamar	40
15.2	Investeringsprogram	46

1. Förord

För Sverigedemokraterna är tryggheten central, av den enkla anledningen att det är en essentiell grundsten för att samhället alls ska fungera. Så när otryggheten i Örebro bara breder ut sig och verkningslösa symbolinsatser är allt som levereras från majoritetens håll visar vi att det finns en annan väg att gå. När människor inte vill gå ut på kvällarna på grund av rädsla för hälsa, liv och lem, då duger det inte att som politiker sitta i Rådhuset och rabbla upp betydelselösa siffror och fina projektförkortningar. Människor ska inte vara rädda för att bli rånade och förnedrade om de väljer att lämna hemmets lugna vrå. Det är också viktigt att understryka att upplevd otrygghet är lika begränsande för individen oavsett vad brottsstatistiken för tillfället visar. Därför blir det fel att bara redovisa kall fakta med siffror på begångna brott när man pratar om hur trygg eller otrygg en plats är. Upplever man sig inte trygg är man helt enkelt inte trygg.

För att det offentliga rummet åter ska bli en plats där örebroarna vågar vistas satsar Sverigedemokraterna i denna budget 30 miljoner kronor på ett omfattande Trygghetspaket. Människor i rörelse skapar trygghet som i sin tur leder till att fler människor vågar sig ut med ytterligare ökad trygghetskänsla som följd. Med en markant ökning av patrullerande uniformspersonal och förbättrad belysning sätter vi i gång den positiva spiralen. Det behöver ses över hur växtlighet är placerad ur ett trygghetsperspektiv samt en utökning av den kamerabevakning som redan finns. Ibland behöver man också se bortom de mer uppenbara insatserna för att förstå hur trygghet kan skapas i flera led. När dagverksamheten Porten för hemlösa är öppen ökar tryggheten på stan, så vi ser att det skulle ge positiva effekter att utöka kommunens stöd till dem så att de kan utöka sina öppettider. Även Örebro kommuns beredskap inför kommande kriser är en viktig pusselbit i trygghetsarbetet riktat mot medborgarna.

Trygghet innebär inte bara frihet att våga vistas var man vill när man vill det, utan det handlar också om att veta att det finns ett socialt skyddsnät som fångar upp när man blir gammal och behöver stöd. I den här budgeten satsar vi sverigedemokrater 25 miljoner kronor på ett Äldrepaket riktat mot vårdboendena och hemtjänsten i kommunen. Förutom grundläggande förbättringar som kompetensutveckling av personal inom hygienrutiner och förbättrande kunskaper i det svenska språket, kan satsningen också ge möjlighet till extra guldkanter i vardagen för de äldre.

Våra satsningar på skolan presenteras i vårt 25 miljoner kronors Skolpaket. Där ingår bland annat mer omkringpersonal i skolan, avgiftsfri pedagogisk lunch och mer fysisk aktivitet på schemat. Allt detta ökar hälsan och trivseln bland skoleleverna och ger mer lugn och ro vid aktiviteter som annars kan upplevas som otrygga och stökiga för vissa elever, såsom lunchpausen.

Budgetutrymme hittas lätt genom att renodla kommunens verksamhet och skala ned den till det en kommun faktiskt ska syssla med. Vi omfördelar monetära medel från bidrag inom vuxenkultur som inte är kopplad till det svenska och lokala kulturarvet. En genomrensning sker även bland de kommunala bolag som inte har bäring på kommunens faktiska uppdrag. Vi ställer högre krav på personer som invandrat, med noggrannare kontroll kring bidrag och utbildning, samt uppmuntran att återvända för de som inte anpassar sig. Det totalt överdimensionerade skrytprojektet med snabbussar menar vi ska läggas ned direkt. Detta är ändå bara toppen på isberget. Vi är säkra på att man utifrån en total genomlysning, i form av en nollbasbudget, lätt skulle få fatt i än mer reformutrymme och bana väg för att på sikt minska kommunalskatten.

Det ändrade fokuset till att finansiera och förvalta kommunens kärnverksamheter, är även det uppdrag som Örebro kommuns befolkning faktiskt förväntar sig från samhällskontraktet. Kommunens kärnverksamhet är vårt intresse, det är där vi vill finansiera, det är där vi vill utveckla för att ge stark trygghet till alla i vår kommun.

Helena Ståhl

Kommunalråd

2. Våra viktigaste ställningstaganden

- Ökad närvaro med väktare och ordningsvakter.
- Förbättrad samverkan och samarbete mellan socialtjänst, skola och polis.
- Utökad kamerabevakning för att uppmärksamma brottshändelser.
- Utöka öppettiderna på Stadsmissionens verksamhet Porten, för att skapa lugnare miljöer i centrala Örebro.

- Folkomröstning i Östernärke om att bli en egen kommun.
- Avbryt omgående arbetet med snabbussarna.
- Öka tillgängligheten i staden för samtliga trafikslag.
- Byggnader med starkt symbolvärde och som kraftigt avviker från svensk eller västerländsk byggnadstradition ska inte vara tillåtna.

- Högkostnadsskyddet inom färdtjänsten ska återinföras.
- Utökad stöd till Kvinnohuset och minska köerna till "Centrum mot våld i nära relation".
- Språktest för vård- och omsorgspersonal, kravet på svensk-kunskaper vid nyanställning inom kommunen ska skärpas.
- Hemvården ska tillföras mer resurser då nuvarande ram är orealistisk.

- Gör Sörbyskogen till ett naturreservat.
- Årlig prövning av skattesänkning med minst 1 öre.
- Motverka etableringar av förskolor och skolor med misstänkt islamistiska huvudmän.
- Inför språkkravstest för de elever som ansöker om hemspråkundervisning för att säkerställa att kraven uppfylls.

3. Ekonomisk plan

Vår målsättning med kommunens ekonomiska politik är att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för återskapandet och upprätthållandet av det svenska folkhemmet. Kommunen måste därför hushålla väl med de ekonomiska resurserna. För att göra det utgår vi från följande viktiga mål:

- Över nästkommande treårsperiod ska verksamhetens resultat uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag.
- Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar ska vara lägst 70%.
- Koncernens investeringar i skattefinansierad verksamhet, exklusive exploateringsinvesteringar, får inte överskrida 14 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.
- Kommunens soliditet ska uppgå till minst 50 procent, inklusive pensionsförpliktelser men exklusive interbankens påverkan.

3.1 Finansiella mål för perioden 2023–2026

Vår budget strävar efter varsamhet med skattemedlen och ett fokus på kärnområdena. Genom att lägga stora effektiviseringsuppdrag på verksamheter som antingen är ineffektiva eller ligger utanför kommunens kärnuppgifter kan vi stärka välfärden.

Trots våra ambitiösa satsningar uppnår vi ett ekonomiskt resultat som är bättre än de styrandes, med 33,3 miljoner kronor ackumulerat över planperioden.

Resultatbudget Belopp i miljoner kronor	Budget 2022	Rev. Bud. 2022	Prognos 2:2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter och kostnader	-9 392	-9 467	-9 385	-9 969	-10 383	-10 705	-11 085
- varav effektiviseringar	0	0	0	-145	-113		
Avskrivningar	-305	-305	-280	-311	-337	-356	-363
Verksamhetens nettokostnader	-9 697	-9 772	-9 665	280	-10 720	-11 061	-11 448
Skatteintäkter	7 672	7 731	7 957	8 188	8 525	8 872	9 234
- varav skattesänkning 1-3 öre					4	8	13
Generella statsbidrag och utjämning	2 121	2 138	2 176	2 207	2 316	2 306	2 334
Summa skatteintäkter och utjämning	9 793	9 869	10 133	10 395	10 841	11 179	11 567
Verksamhetens resultat	96	96	468	115	121	118	119
Finansnetto	213	213	-339	180	200	225	220
- finansnetto exkl. utdelning	160	160	-369	115	135	160	155
- utdelning från bolagen	53	53	30	65	65	65	65
Årets resultat	309	309	129	295	321	343	339
Årets resultat genom skatter och generella statsbidrag	3,2%	3,1%	1,3%	2,8%	3,0%	3,1%	2,9%
Verksamhetens resultat genom skatter och generella statsbidrag	1,0%	1,0%	4,6%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%

Ekonomiska nyckeltal – utveckling	2022	2023	2024	2025	2026
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter	99,0%	98,9%	98,9%	98,9%	99,0%
Årlig ökning av skatteintäkter	5,9%	5,3%	4,3%	3,1%	3,5%
Årlig ökning av nettokostnader	5,6%	5,3%	4,2%	3,1%	3,5%
Finansnettots andel av skatteintäkter	2,2%	1,7%	1,8%	2,0%	1,9%

3.2 Driftbudgetramar

Nämnd/anslag, belopp i miljoner kronor	ÖSB 2022 i 2023 års organisation	ÖSB 2023	Skillnad mot styrande
Kommunfullmäktige	15,7	16,7	0,0
Kommunfullmäktige	11,8	12,8	0,0
Stadsrevisionen	3,9	3,9	0,0
			0,0
Nämnder	9671,4	9880,3	-19,9
Förskolenämnden	1123,3	1149,9	0,0
Grundskolenämnden	2354,8	2420,0	12,0
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	1169,4	1197,8	-7,7
Funktionsstödsnämnden	1116,7	1153,2	3,0
Socialnämnden	626,4	635,0	0,0
Vård- och omsorgsnämnden	1791,9	1896,2	28,0
Bygg- och miljönämnden	25,0	25,6	-0,3
Kultur- och fritidsnämnden	380,1	364,2	-16,7
Markplanerings- och exploateringsnämnden	72,9	79,8	-0,7
Teknik- och servicenämnden	213,3	206,9	0,0
Valnämnden	8,5	0,2	0,0
Överförmyndarnämnden	19,3	19,6	0,0
Kommunstyrelsen	769,8	731,9	-37,5
			0,0
Utrymme för kommunstyrelsen	125,4	447,5	8,8
Oförutsedda behov - kommunstyrelsen	34,2	22,4	-10,0
Oförutsedda behov - KS utskott	1,8	1,4	-0,8
Utrymme för generella kostnadsökningar	34,1	302,1	0,0
Utrymme för kostnadsökningar investeringar, ofördelat	55,3	120,0	0,0
Riktat effektiviseringsuppdrag, uppdrag till kommundirektör		-18,0	0,0
Riktat effektiviseringsuppdrag, arvoden		-6,5	-6,5
Riktat effektiviseringsuppdrag, tolkkostnader		-4,0	-4,0
Trygghetspaketet		30,0	30,0
			0,0
Finansiering	-345,3	-375,7	0,0
Pensionskostnader och personalförsäkringsnetto	108,1	92,2	0,0
Kapitalkostnader	-368,6	-376,9	0,0
Försäljning tomträtter	-20,0	-20,0	0,0
Exploateringsintäkter	-65,0	-71,0	0,0
Avskrivning lån	0,2	0,0	0,0
			0,0
Driftbudget totalt	9467,2	9968,8	-11,1

3.3 Effektiviseringsuppdrag

För att finansiera satsningar inom välfärden och för att stärka tryggheten för vanliga Örebroare föreslår vi alltså utökade effektiviseringar på utvalda områden jämfört med de styrande. Dessa kan hämtas hem dels genom effektiviseringar av ineffektiva arbetsmarknadsåtgärder, genom att anamma hårdare kontroller för försörjningsstöd (Södertäljmodellen), samt genom besparingar på resor och konferenser.

Nedan redovisas de utökade effektiviseringsuppdrag som vi föreslår per nämndområde, utöver de styrandes effektiviseringsuppdrag:

Effektiviseringsuppdrag (SD)	
Mark- och exploateringsnämnden, bygg- och miljö samt kultur och fritid	4,7
Gymnasieutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	14
Kommunledningsförvaltningen (3% av ram)	11
Summa (mnkr)	30

3.4 God hushållning med skattemedlen

Vi ska inte ta ut mer i skatt än vad som behövs för att klara välfärden. Vår bedömning är att kommunen bör eftersträva sänkt skattetryck. För kommande budgetår 2023 är skattesatsen dock redan fastställd till 21 kronor och 35 öre, men från och med 2024 och framåt budgeterar vi för en successiv skattesänkning med 1 öre per år, så att vi 2026 har 3 öre lägre kommunalskatt.

Det finns många områden som kommunen behöver jobba med för få skattepengarna att räcka, men vars effekter vi inte räknat på till den här budgeten. Några av dessa områden är:

- **Bli bättre på att söka de statsbidrag som vi är berättigade till.**
- **Påbörja arbetet med en budget baserat på lagens krav, där politiska prioriteringar adderas i efterhand, en så kallad nollbasbudget.**
- **Minska kostnaderna för avgångsvederlag.**
- **Gör Örebro kommun mindre attraktivt för nyanlända så att kostnadstrycket på Örebro kommun minskar.**
- **Frivillig återvandring av personer i utanförskap som belastar den kommunala ekonomin.**
- **Stoppa onödiga symboliska utgifter så som HBTQI-diplomeringar.**
- **Eftersträva stopp för flyktingmottagande i kommunen.**

4. Kommunövergripande strategier

4.1 Vitaliserad demokrati, stärkt medborgarinflytande och ökad transparens

Det är av stor vikt att kommuninvånarna känner sig delaktiga i de kommunala beslutsprocesserna och att folkvalda har god insyn i alla kommunens verksamheter. Vi vill därför att beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor, inte minst inom invandringspolitiken, ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar. Därför ska möjligheterna för medborgare att påverka politiken ökas genom att kommunen öppnar upp för medborgarförslag och E-petitioner. För insynens skull ska samtliga partier också erbjudas insynsplatser i bolagsstyrelser, nämnder, utskott och beredningar om partiet inte innehar ledamots- eller ersätтарыplats. En annan viktig del i att vitalisera den lokala demokratin är att medborgarna har förtroende för politiken och att de politiska rörelserna bygger på traditionellt folkrörelsearbete. Alltför vidlyftiga kontanta stöd till partierna och alltför generösa politikerlöner riskerar att minska förtroendet för politiken och motverkar det traditionella folkrörelsearbetet. Därför vill vi halvera det kommunala partistödet till partierna och minska kommunalrådsarvodena med en fjärdedel.

Vi är mycket kritiska till turerna som varit kring folkinitiativet om att folkomrösta om snabbussar (BRT) och anser att kommunledningen gjort demokratin en otjänst när man haft onödigt stränga kriterier för vad som räknas som godkända underskrifter. Med oss vid styret kommer kommunen ha en välkomnande och inkluderande inställning till kommuninvånare som vill göra sin röst hörd i viktiga frågor.

- **Beslut i särskilt viktiga och övergripande frågor ska föregås av kommunala folkomröstningar, rådslag eller undersökningar.**
- **Kommunen ska vara öppen för medborgarförslag i både nämnder och fullmäktige.**
- **Möjlighet för kommuninvånare att lämna in förslag och samla stöd elektroniskt ska införas.**
- **Alla partier som är invalda i kommunfullmäktige ska ha rätt till insynsplatser i bolagsstyrelser, nämnder, utskott och beredningar om partiet inte innehar ledamots- eller ersätтарыplats.**
- **Det kommunala partistödet ska sänkas kraftigt.**
- **Löner och arvoden för yrkespolitiker ska sänkas med 25 procent.**
- **Kommunen ska välkomna folkinitiativ och inte ställa upp onödigt hårda kriterier för vad som räknas som giltiga underskrifter.**

4.2 Strategi för jämställdhet

Mycket av jämställdhetsarbetet i Örebro kommun har under en längre tid riktat in sig på utfall där målbilden är en jämn könsfördelning. För att uppnå ett jämnt utfall krävs det inte helt sällan att det görs avkall på förutsättningarna, exempelvis genom kvotering eller så kallad positiv särbehandling. Sverigedemokraterna tror på människans egen förmåga att göra adekvata val utifrån sina egna förutsättningar och önskemål. Politikens roll är inte att styra över människor baserat på könstillhörighet, utan att i stället skapa likvärdiga förutsättningar för alla, oavsett kön.

- **Det överordnade målet för kommunens jämställdhetsarbete ska vara att ge alla samma förutsättningar.**

4.3 Kommunen ska vara en bra arbetsgivare

Örebro kommun ska erbjuda en god och trygg arbetsplats där de anställda trivs och växer i sina uppdrag. Tyvärr ser vi idag hur arbetsvillkoren för främst kvinnor i offentlig sektor är under all kritik med en alltmer otrugg arbetsmiljö, skenande stress och höga sjukskrivningstal. En starkt bidragande orsak till den psykosocialt dåliga arbetsmiljön beror på de ofrivilligt delade turerna och personal i omställning. En stor del av att vara en bra arbetsgivare är att säkerställa att personalen känner sig trygg på sin arbetsplats. Kommunen ska verka för ett utökat personskydd för de yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete. I stället för att öronmärka pengar till någon särskild satsning som inte passar alla, så skapar vi i stället en pott där verksamheterna kan äska pengar till trygghetsfrämjande insatser. Trygghetsfrämjande insatser kan till exempel handla om utbyggnad av personlarm, tillfällig ökning av personalstyrkan, skyddsutrustning och väktare. Det kan även inkludera andra insatser som är relaterade till att öka tryggheten och förbättra arbetsklimatet på arbetsplatsen. Personalen i Örebro kommun ska också känna sig trygg i att inte smittas av farliga sjukdomar. Därför ska kommunen alltid erbjuda kostnadsfri vaccination mot TBC och säsongsinfluensa till personal i de verksamheter som i högre grad än andra är utsatta för smittorisker.

När man som anställd i Örebro kommun möter medborgare, är det viktigt att man uppför sig professionellt och ger ett neutralt intryck. De som jobbar i kommunen ska därför alltid förväntas bära en politiskt och religiöst neutral klädsel. Örebro kommun ska alltid behandla alla arbetssökande lika, ingen form av så kallad positiv särbehandling ska förekomma när kommunen rekryterar eller kallar till arbetsintervju. Att tillhöra en underrepresenterad grupp i ett yrke, exempelvis manlig arbetssökande till förskolan, ska inte ses som meriterande. Samtliga arbetssökande ska i stället bemötas som individer och bedömas utifrån sina individuella kvalifikationer, något annat förfarande är uppenbart diskriminerande. Därför vill vi avskaffa positiv särbehandling som verktyg vid rekrytering. Kommunens anställda ska alltid känna att det är tryggt att lyfta missförhållanden till ytan. Kommunen har idag en visselblåsarfunktion som är ett fundamentalt viktigt verktyg för just detta syfte. Det är dock beklämmande att så få medarbetare i våra verksamheter vet om att vi har denna funktion. Därför vill vi se över hur vi bättre kan informera om visselblåsarfunktionens existens och även säkerställa fortsatt utveckling och förbättring av denna funktion.

Inom en rad olika arbetsområden inom kommunen råder det kompetensflykt. Orsakerna till detta är många med problem såsom dåliga lokaler, bristfällig inomhusmiljö, arbetsplatsmobbing, hot och våld med mera, som bidrar till en osund kultur där verksamheter sluter sig från insyn. Mångårig kompetens tas för given, vilket betyder att nyanställd personal utan utbildning, arbetslivserfarenhet och rutiner ibland får högre lönemässig uppskattning än de som kan jobbet. Det blir bakvänt när inkompetens belönas framför kompetens – och det är inte rättvist gentemot de i personalen som sedan länge är trogna kommunen.

- **Kommunen ska påskynda arbetet med att avskaffa de ofrivilligt delade turerna.**
- **Kommunen ska verka för utökat personskydd för de yrkeskategorier som möter hot och våld i sitt arbete.**
- **Kommunen ska erbjuda kostnadsfri vaccination för TBC och säsongsinfluensa till personal i verksamheter som i högre grad är utsatt för smittorisk än andra.**
- **En politiskt och religiöst neutral klädkod ska gälla för kommunens anställda.**
- **Positiv särbehandling ska inte förekomma inom Örebro kommuns verksamheter.**
- **Kommunens visselblåsarfunktion ska förbättras.**
- **Kommunen ska åtgärda kompetensflykten och inte bidra till den med tveksamma nyanställningar.**

4.4 En mer småföretagsvänlig kommun

Kommunen ska i högre utsträckning prioritera att skapa ett gott företagsklimat för småföretagen. Det kan vi göra dels genom att förbättra den kommunala servicen till företag och genom att förändra hur kommunen upphandlar sina avtal. Allt för ofta ställs idag för skarpa skall-krav i kommunala upphandlingar som får till följd att de små företagen slås ut. Vi menar att upphandlingar i stället ska utformas på ett sådant sätt att det gynnar små och lokala företag. Detta kan vi göra genom att minska storleken på kontrakt, förbättra och förenkla information, förlänga anbudstider och dela upp större upphandlingar i mindre delar. Örebro har ett fördelaktigt läge som knutpunkt för logistiken genom att flera år i rad ligga i toppen av rankingen "bästa logistikläge" vilket ger mycket goda förutsättningar för ett gynnsamt företagsklimat.

- Rimligare skall-krav i kommunala upphandlingar.
- Kommunen ska eftersträva att minska storleken på kontrakt genom att dela upp upphandlingar i mindre delar.
- Förbättra och förenkla information kring upphandlingar.
- Örebro kommun ska vara lyhörd inför de lokala företagens behov.

4.5 Omarbetad kostpolicy

4.5.1 Vildsvinskött som nytt köttalternativ

Med fokus på lokalproducerade livsmedel vill Sverigedemokraterna utreda möjligheterna att börja köpa in vildsvinskött som en del av kommunens verksamheters vardagliga kost. Vildsvinskött är inte bara lokalproducerat utan även etiskt riktigt, då vildsvin per automatik levtt ett fritt och naturligt liv. Vid ett eventuellt införande skulle detta också innebära att fler vildsvin skjuts, vilket bland annat är ett ansenligt önskemål från boende på landsbygden.

- Utred möjligheterna att köpa in vildsvinskött som ytterligare ett köttalternativ till våra verksamheters menyer.

4.5.2 Effektivisera specialkosten

Inom skolan, men även inom andra kommunala verksamheter, är det vanligt att specialkost i olika former produceras varje dag. Intolerans mot gluten och laktos tillhör de vanligaste anledningarna till behov av specialkost. Det finns även fall där behov av specialkost åberopas av rent religiösa skäl. Sverigedemokraterna ser ett stort behov av att effektivisera tillverkningen av mat, dels för att underlätta för personalen och för att hålla kostnaderna nere. Därför ser vi inget behov för skattebetalarna att stå för kostnaden för de extra maträtter som tillverkas för att uppfylla religiösa krav.

I stället vill vi tillsätta en utredning för att se över, omarbета och effektivisera menyerna i våra verksamheter. Syftet är att inkludera så många personer som möjligt, som idag är i behov av specialkost, till att i högsta möjliga grad kunna äta huvudalternativet i stället. När det även erbjuds vegetariska rätter som andrahandsalternativ, borde detta sammantaget vara tillräckligt så att behov av specialkost sällan uppstår.

- Utred möjligheterna att minska kostnader för specialkost genom att utarbета välbalanserade huvudalternativ som minimerar behovet av specialkost.
- Kommunens verksamheter ska inte servera religiös specialkost.

4.5.3 Upphandlingar som gynnar lokala näringar

Den mat vi får i oss är bland de viktigaste aspekterna i våra liv. Inte enbart kopplat till att den är näringsriktig, utan också att den smakar gott och är tilltalande. En fråga som vuxit fram genom åren är intresset för matens ursprung. Detta är viktigt kopplat till miljö och ekonomi, men även smak. I dagens internationellt sammankopplade värld, är ett fokus kring den lokala näringen och våra närliggande producenter mer central än någonsin. Konkurrensen gentemot andra länder är stor. Med varierande krav i de olika länderna, innebär det att exakt samma livsmedel inte bara skiljer sig i prisnivå, utan också innehar en växlande kvalitet. Ännu har det inte tydligt bevisats att ekologiska livsmedel från andra länder skulle vara av bättre kvalitet än konventionellt producerad mat från Sverige. De svenska kraven håller alltså sådan hög standard, att även de konventionellt producerade livsmedlen från Sverige oftast är lika bra eller bättre än andra länders ekologiska livsmedel.

I regeringens livsmedelsstrategi för Sverige har man ett inriktningsmål att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark och 60 procent av den offentliga livsmedelskonsumtionen ska utgöras av certifierade ekologiska produkter år 2030. Ur miljösynpunkt och med syfte att gynna lokala näringsidkare, vill Sverigedemokraterna ändra kommunens fokus från att följa regeringens livsmedelsstrategi kopplat till ekologiskt, till att inrikta sig på lokalproducerade livsmedel. I enlighet med EU:s frihandelsavtal kan vi dock inte uteslutande handla från svenska producenter, därför ställer vi kravet att svenska regelverk ska uppfyllas och att motsvarande nivå av den svenska djurskyddslagstiftningen måste upprätthållas av producenten, vid inköp och upphandling av animaliska livsmedel. Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter och i andra hand från vårt närområde.

- **Andelen lokalproducerade livsmedel som kommunen köper in ska öka.**
- **Animaliska livsmedel ska endast köpas in från producenter som uppfyller kraven enligt svenska regelverk och i motsvarande nivå med svensk djurskyddslagstiftning.**
- **Vegetabiliska livsmedel ska i första hand köpas in från lokala producenter och i andra hand ifrån vårt närområde.**

5. Direktiv till de kommunala bolagen

De kommunala bolagen ska bidra till en god utveckling för kommunen som helhet och ge avkastning till kommunen när utrymme uppstår. Vårt mål är att utdelningen från de kommunala bolagen ska vara 65 miljoner kronor per år under planperioden.

5.1 Örebrobostäder AB

Den viktigaste uppgiften för Örebrobostäder AB (ÖBO) är att tillhandahålla hyresbostäder till rimliga priser för resurssvaga grupper såsom ungdomar och pensionärer, men även agera för att uppnå en större variation av boendeformer i vissa områden. Kommunen ska vid nybyggnation eftersträva en blandning av olika boendeformer för att öka kontaktytorna mellan olika inkomstgrupper och underlätta assimilering av invandrade personer. I samma syfte ska en del av ÖBO:s hyresbestånd kunna omvandlas till bostadsrätter om de boende så önskar.

Renoveringar leder ofta till dramatiska hyreshöjningar. Lyckligtvis finns det lösningar som kan mildra detta. Hyresgästerna kan själva stå för till exempel trappstädning och byte av glödlampor i trapphus och tvättstuga, i utbyte mot en hyresrabatt. Bättre isolerade dörrar och fönster ger minskad energiförbrukning, som även det borde komma hyresgästen till del genom en minskning av den framtida hyreshöjningen. För att motverka boendesegregationen ska ÖBO alltid ställa krav på förvärvsinkomst för de under 60 år utanför kommunen som önskar flytta till en bostad som förvaltas av ÖBO. Man ska alltid ställa krav på fast inkomst för reguljära bostadssökande som söker bostäder i särskilt utsatta områden såsom: Vivalla, Oxhagen och Varberga.

ÖBO ska inte kvotera lägenheter till nyanlända. Sverigedemokraterna vill att de lägenheter som idag kvoteras, i stället ska användas till våra egna medborgare som är i sociala behov av förtur till lägenheter, såsom hemlösa. Kvotering upplevs som orättvist då bostadskön till en lägenhet blir allt längre, nu är det flera års väntetid även för de mindre attraktiva stadsdelarna som ligger långt från centrum.

5.2 Länsmusiken i Örebro AB

Bolaget ska i högre grad söka sin finansiering ifrån marknaden, för att kunna bli mindre beroende av den mycket omfattande ekonomiska assistansen man idag får från kommunen.

5.3 Länsteatern i Örebro AB

Bolaget ska i högre grad söka sin finansiering ifrån marknaden, för att kunna bli mindre beroende av den mycket omfattande ekonomiska assistansen man idag får från kommunen.

5.4 Kumbro Stadsnät AB

Bolaget har som ändamål att skapa ett öppet och operatörsberoende bredbandsnät i Örebro kommun och Kumla kommun. Detta samarbete ger anslutning till de bägge kommunernas förvaltningar, som i sin tur ger möjligheten för anslutning till olika företag, hushåll och organisationer. Under år 2023 ska bolaget fortsätta genomföra utbyggnad av bredbandsnätet i tätorter på landsbygden och om möjligt höja ambitionsnivån till att även inkludera hushåll som ligger utanför tätorterna.

5.5 Kumbro Vind AB

Idag finns det en övertro på vindkraften i Sverige. Hos många ses just vindkraft som en förnybar framtida energiproduktion, som tar oss vidare från kärnkraft och "smutsig el" till en omställning med helt grön energi. Vindkraften har dock många problem som sällan lyfts fram i ljuset. Förutom det uppenbara i att vindkraft endast producerar el när vindarna tillåter, så är energieffekten varje verk producerar högst varierande. Detta medför stora bekymmer i våra kraftledningar, som är byggda för jämna överföringar av el. Sverige har idag två stora utmaningar när det kommer till elproduktion. Det primära är behovet av en utbyggd elproduktionen i sin helhet. Vårt samhälle har aldrig tidigare varit så beroende av just el. Utökningen av elfordon, tekniska enheter och en gigantisk omställning inom industrin, kräver en massiv produktion av el och att den finns tillgänglig på en prisvärd nivå. I delar av landet har vi redan effektbrister, som för tillfället beror på att kraftledningarna i sig har nått sin fulla kapacitet. Detta är en utveckling som kommer sprida sig vidare i landet om inte rätt investeringar och prioriteringar görs inom kort.

I takt med ökat behov av el, ojämna effekter i ledningar och nedstängning av Ringhals två reaktorer, har också priserna i sig ökat de senaste månaderna. Den el vi i Sverige inte klarar av att producera vid givna tillfällen, importeras i dessa lägen från andra länder. Elen är då oftast producerad med sämre energislag och importpriserna fluktuerar, men är oftast dyrare än svenskproducerad el. Att då lägga så stor tillit till vindkraft, som direkt påverkar många av dessa aspekter, är inte försvarbart. Vindkraftverken i sig medför även flertalet negativa aspekter för närområdet där de är placerade. Förutom att medföra buller och har en negativ inverkan på den biologiska mångfalden. De snurrande bladen eroderar även när de utsätts för vind, regn, snö och is. Små bitar av plast lossnar då från ytan och sprids vidare ut i naturen. Enligt uppskattningar släpper ett vindkraftverk ifrån sig omkring sex ton mikroplaster under 15 år. Vindkraften kan därmed inte klassas som miljövänlig, trots att den som bekant inte släpper ut särskilt mycket koldioxid.

Kumbro Vind AB har idag som uppgift att äga och producera vindkraft, men har stundvis dragits med förluster som tyngt skattebetalarna. Att Örebro kommun förvaltar ett eget energibolag, när energiproduktion inte tillhör den kommunala kärnverksamheten, samtidigt som vi återkommande fått göra stora ägartillskott för att hålla bolaget vid liv, gör att vi inte anser att fortsatt ägande av bolaget är försvarbart. Sverigedemokraterna vill därför avyttra Örebro kommuns andel i bolaget Kumbro Vind AB.

- **Avyttra Örebro kommuns andel i bolaget Kumbro Vind AB.**

5.6 Biogasbolaget i Mellansverige AB

Det går mode i vilket som ska vara det framtida drivmedlet. Biodiesel, biogas, vätgas och eldrift är flera av kandidaterna. Men om kommunen bygger ut sin fordonsflotta utefter ett enskilt drivmedel, som kan bli omodernt och fasas ut, då måste hela fordonsflottan säljas. Vem skulle kunna tänkas vara intresserad av att köpa ett fordon, där drivmedlet är på utgång och snart inte går att köpa?

Förutom kommunen finns det redan en privat producent i kommunen och ytterligare en aktör sett i länet som kan erbjuda gas till den som har behov. Med flera aktörer på marknaden i vårt närområde, finns därmed inte heller något behov för kommunen att utveckla sin verksamhet inom området. Den tidigare viktiga uppstarts- och experimentfasen är numera avklarad och även beprövad gentemot marknaden. Drivmedelsproduktion tillhör inte den kommunala kärnverksamheten, därför ska Örebro kommuns andel i bolaget säljas.

- **Avyttra Örebro kommuns andel i Biogasbolaget i Mellansverige AB.**

5.7 Örebro Parkering AB

Vi har hela tiden ansett att kommunens parkeringsverksamhet inte behöver bedrivas i bolagsform utan ser hellre att verksamheten flyttar tillbaka till den kommunens förvaltningsorganisation. Bolagets problemtyngda start och dess oförmåga att leva upp till de förväntningar som fanns på det har styrkt oss i denna uppfattning.

- **Avveckla bolaget Örebro Parkering AB och flytta över verksamheten till Teknik- och serviceförvaltningen.**

6. Invandring och mångkultur

Sverigedemokraterna motsätter sig inte invandring, vi menar att invandring måste hållas på en sådan nivå och vara av sådan karaktär att den inte utgör ett hot mot vår nationella sammanhållning eller mot vårt lands välfärd och trygghet. Tyvärr ligger vi inte på en sådan nivå idag, utan ser i stället hur invandringen lett till stora påfrestningar för välfärden, segregation, samt ökad brottslighet och religiös fundamentalism. Det är idag svårt att avgöra exakt hur mycket asylinvandringen har kostat kommunen. Vi vet hur mycket vi får i statsbidrag av Migrationsverket, men det täcker bara en del av de initiala kostnaderna för mottagande och få eller inga av de långsiktiga kostnaderna. Samtidigt är kostnaderna utspridda på en mängd olika kostnadsposter inom kommunen. Vi tycker det är viktigt att invandringens ekonomiska och sociala kostnader redovisas tydligt inför medborgarna. För att skapa ett större budgetutrymme för välfärdssatsningar, ska kommunen försöka minska inflödet av migranter till kommunen, undersöka billigare boendelösningar för anvisade flyktingar, minska kostnader för tolk och hemspråksundervisning, minska bidragen till invandrarföreningar vars syfte är att upprätthålla och förstärka hemlandets kultur och identitet i Sverige och uppmuntra till frivillig återvandring för personer i utanförskap.

6.1 Örebro kommun behöver en lång invandringspaus

Örebro kommun har under lång tid tagit emot alldeles för många flyktingar, därför ska kommunen nu göra allt för att minska inflödet av nya migranter. Eftersom Örebro har en relativt stor andel utrikesfödda jämfört med andra kommuner, anser vi att kommunen ska eftersträva att under etableringstiden placera flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de vänsterstyrda kommuner vars kommunstyren är mest positivt inställda till flyktingmottagning. Detta torde vara fullt möjligt eftersom ett flertal kommuner uttryckligen har nischat sig i frågan och öppet hävdar att migrationen leder till en ekonomisk vinst för dem.

Örebro är en kommun som i sin helhet fortsatt har stora utmaningar utifrån utbildningsnivå, arbetslöshet och bidragsberoende, varför vi vill att så många bostadsområden som möjligt ska betraktas som ett område med socioekonomiska utmaningar och därmed inte vara tillämpliga för boende enligt EBO.

- **Örebro kommun ska ansöka om undantag från bosättningslagen.**
- **Örebro kommun ska ansöka om att undanta så många av sina bostadsområden som möjligt från rätten till dagersättning.**
- **Örebro kommun ska i första hand placera nyanlända flyktingar i andra kommuner, företrädesvis i de kommuner vars kommunstyren anser sig se stora fördelar med flyktingmottagande.**
- **Örebro kommun ska utöva påtryckningar gentemot staten för ökat kommunalt självbestämmande gällande invandringspolitiken.**
- **Eventuella planer av nya privata förläggningar för asyl- och anhöriginvandrare ska omedelbart stoppas.**

6.2 Motverka det hitresta tiggeriet

Tiggeridebatten har pågått i många år och är fortfarande aktuell. Tiggeriet medför många problem för det samhälle där det accepteras - multikriminella nätverk kan använda tiggeri i kombination med människohandel som binärningar. Människor känner sig påhoppade i det offentliga rummet och tätläger uppförs utan tillstånd på både privat och offentlig mark. Samtidigt löser tiggeriet ingenting, då problemet med fattigdomen bland minoriteter i Rumänien och Bulgarien är av strukturell karaktär och kan således inte lösas genom individuella allmosor. Snarare riskerar minoriteternas stigmatisering och utsatthet att befästas om tiggeriet tillåts fortgå. Kommunen ska inte, som idag, underlätta för de internationella tiggarglorna att kunna verka i Sverige genom att via samarbetspartners erbjuda dem särskilt härbärge med kost och logi.

- **Kommunen ska inte bidra till att bekosta kost och/eller logi åt hitresta utländska tiggare.**

6.3 Högre krav – Anpassning i stället för integration

Sverigedemokraterna är anhängare till talesättet ”ta seden dit man kommer” och erbjuder som alternativ till integrationspolitiken att det ska ställas förväntningar och krav på invandrare, att de ska anpassa sig till det svenska samhället. Så är det tyvärr inte idag. Årligen utdelas miljoner i kommunala skattepengar till invandrarföreningar vars syfte är att bevara invandrades ursprungliga kulturella identitet i det nya landet. I skolan tillåts elever lämna ordinarie lektioner för att gå på hemspråksundervisning och vuxenutbildningen erbjuder bönerum. Vid kontakt med kommunen erbjuds ofta tolk helt kostnadsfritt, även till personer som bott i Sverige i decennier och som borde förväntas ha lärt sig svenska. Sverigedemokraterna anser inte bara att detta sänder fel signaler, utan att det också är kontraproduktivt och i stället leder till en ökad segregation. Kravlösheten måste ersättas av höjda förväntningar. Vi menar att det största ansvaret för individens integration i det nya samhället främst ligger hos individen själv. Politiken ska dock sträva efter att tillgängliggöra och sänka trösklarna till det svenska samhället och dess majoritetskultur. Ett viktigt sätt som kommunen kan göra för att möjliggöra detta och underlätta assimilation på är att erbjuda en god samhällsorientering till alla nyanlända. Köerna till samhällsorienteringen måste kortas och kursinnehållet utökas för att detta ska kunna bli möjligt på riktigt. Sverigedemokraterna vill även höja medborgarskapets status, medborgarskapet ska ses som ett privilegium vilket man förtjänar genom att anstränga sig. Därför vill vi göra kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare mer exklusiv och högtidlig. För att få hedras i kommunens ceremoni ska man först ha visat att man intresserat sig för och skaffat sig kunskap om, sitt nya hemlands språk och samhällsliv.

- **Samhällsorienteringen för nyanlända ska förlängas.**
- **Skattefinansieringen av föreningar vars verksamhet syftar till att bevara och befästa invandrades ursprungliga kulturella identiteter ska avvecklas.**
- **Restriktiva regler ska gälla för anlåtande av tolkar – undantaget teckentolkar.**
- **Kommunal service och information ska i regel endast ges på svenska och de nationella minoritetsspråken.**
- **Kommunen ska kräva språktest samt prov i svenskt samhällsliv, med godkänt resultat, för de invandrare som önskar delta i kommunens ceremoni för nyblivna svenska medborgare.**

6.4 Öka återvandringen

Örebros befolkning har ökat rejält de senaste åren. En stor del av befolkningsökningen består av invandring med utomeuropeisk bakgrund, många från denna grupp har haft svårt att etablera sig i samhället. De som invandrat till kommunen har ofta bosatt sig i redan invandratäta stadsdelar som dras med hög arbetslöshet, kriminalitet och social oro. Samhället i stort har inte klarat av att tillskapa arbetstillfällen, bostäder, lärare och socialsekreterare i tillräcklig utsträckning, vilket resulterat i att många av de som kommer hit hamnar i ett livslångt utanförskap. Sverigedemokraterna vill därför se över möjligheten att på frivillig basis uppmuntra nyanlända och utrikesfödda i utanförskap att frivilligt kunna återvända till sina respektive hemländer. Vi vill därför inrätta ett kommunalt återvandningsbidrag, utöver det statliga bidraget som redan existerar, samt att återvandningshandläggare administrerar detta. Ambitionen ska vara att uppmuntra personer i utanförskap att återvända genom att ge den enskilde bra förutsättningar att kunna återvända.

Detta ska finansieras dels genom minskade försörjningsstöds-kostnader och genom samfinansiering från statligt håll, exempelvis genom projektstöd från Migrationsverket. Vi avsätter 3 miljoner kronor första året för att kunna starta upp denna verksamhet. En annan viktig del i att öka återvandringen är att hjälpa rättsväsendet att upptäcka illegala migranter som gömmer sig för myndigheter. Därför ska kommunens anställda instrueras att omedelbart rapportera misstänkta fall till sina överordnade, för vidare hantering och polisanmälan.

- **Örebro kommun ska erbjuda ett kommunalt återvandningsbidrag.**
- **Kommunens anställda ska uppmannas rapportera misstänkta brott mot utlänningslagen.**
- **Ett regelbundet informativt utskick om möjligheterna till återvandring ska göras till utländska medborgare under 65 år som saknat förvärvsinkomst de senaste fem åren av sitt vuxna liv.**

6.5 Bekämpa islamistisk fundamentalism

På bara några decennier har antalet våldsbejakande islamiska extremister gått från att vara ett nästan okänt fenomen i Sverige, till att nu vara betydligt fler till antalet än det samlade antalet höger- och vänsterextremister. Bara från Örebro kommun har ett tjugotal åkt för att strida för terrorsekten Islamiska Staten. Vi ser med mycket stor oro på den utvecklingen.

Samtidigt vet vi att runt den hårda kärnan av våldsbejakande extremister så finns många som inte själva är våldsbejakande, men som stödjer islamistiska idéer som kvinnans underordnande, förföljelse av sexuella minoriteter, straff för hädelser mot religionen, att lagstiftning ska vara baserad på sharia och andra idéer som inte hör hemma i en västerländsk liberal demokrati. Den hårda kärnan av våldsbejakande extremister och den omgivande islamistiska miljön, utgör tillsammans ett direkt hot mot Sverige på flera plan. Dels mot vår fysiska säkerhet, och mot många av de värderingar och friheter som vi européer länge tagit för givna. Därför är det av största vikt att kommunen gör vad den kan för att motverka att denna miljö får starkare fäste i Örebro.

Tyvärr har kommunen haft en slapp hållning gentemot dessa aktörer. Varje år godkänner kommunen nya ansökningar om bidrag från studieförbundet Ibn Rushd, trots att förbundet under samma period gång på gång hamnat i blåsväder på grund av att man, ensamma eller i samarbete med sina medlemsorganisationer, bjudit in talare som är ökända för antisemitiska, homofoba, och demokratifientliga åsikter och idéer. Man har heller inte haft något att erinra när utlandsfinansierade stiftelser velat starta islamiska förskolor och skolor i Örebro. Denna slapphet måste omedelbart upphöra.

- **Kommunen ska alltid avråda Skolinspektionen från att godkänna ansökningar om nyetablering av friskolor från huvudmän som mottager ekonomiskt stöd från islamistiskt präglade stater eller missionärer.**
- **Kommunen ska så långt det går inom den befintliga lagstiftningens ramar, motverka etableringar av förskolor och skolor med misstänkt islamistiska huvudmän.**
- **Etableringen av fundamentalistiska moskéer ska motverkas.**
- **Kommunen ska ha som policy att dra in de kommunala bidragen till föreningar eller studieförbund som bjuder in homofoba, antivästliga eller teokratiska hatpredikanter.**
- **Kommunen ska ha en särskild strategisk samordnare mot våldsbejakande extremism och hedersförtryck som uteslutande jobbar med detta.**
- **En särskild parlamentarisk arbetsgrupp som jobbar med frågor knutna till extremism och fundamentalism ska tillsättas.**
- **En kartläggning ska genomföras, stadsdel för stadsdel, om hur och i vilken omfattning problemet med hedersrelaterat våld, tvångsäktenskap, barnäktenskap, könsstympning och slöjtvång yttrar sig i respektive stadsdel.**

7. Trygghetspaket

Den upplevda och faktiska tryggheten i Örebro kommun har försämrats. Narkotikaförsäljning sker öppet på fler och fler platser, gängkriminaliteten med dess effekter har i det närmaste blivit vardag och kommunen är nu allmänt känd för brinnande polisbilar och upplopp. Kommunen måste sätta ned foten och både stävja och försvåra för brottslingar, samtidigt som de laglydiga medborgarna ska skyddas. Sverigedemokraternas Trygghetspaket syftar till att förbättra tryggheten med både förebyggande och aktiva åtgärder. Målet är att bekämpa den växande kriminalitet och otrygghet som nu råder i vår kommun. Trygghetspaketet inkluderar även grundläggande förslag för att vår kris- och krigsberedskap.

7.1 Utöka Portens öppettider

Porten är en öppen dagverksamhet för människor som lever i utanförskap, som till exempel hemlöshet eller aktivt missbruk och drivs av Örebro Stadsmission. Polisen har påtalat att man märker en tydlig försämring av trygghetsituationen i centrala Örebro, bland annat på Kulturkvarteret, när Portens verksamhet är stängd. Att förstärka Portens finansiering ökar därmed tryggheten i centrala Örebro och säkerställer att de utsatta och utstötta i samhället har en säker plats att vistas på.

7.2 Stå upp för brottsoffren

För varje brott mot enskild person som begås, finns det också minst ett brottsoffer som alltför ofta glöms bort i debatten. Där är det viktigt att kommunen står upp för brottsoffren och visar att man faktiskt bryr sig om dem. Ett konkret exempel på hur polisen skulle kunna underlätta livet för brottsoffer är skadeståndshandlingen. När ett brottsoffer blir tilldömt ett skadestånd, är det vederbörande som sedan ansvarar för kontakten med gärningsmannen för att få sitt skadestånd utbetalt. Detta kan uppenbart medföra många påfrestande turer för en redan utsatt människa. I stället skulle kommunen kunna inrätta en kommunal brottsofferfond, dit brottsoffret kan vända sig för att få skadeståndet utbetalt och sedan blir det kommunen som i sin tur driver in summan från den skadeståndsskyldige.

Det finns flera organisationer som idag arbetar med de problem som följer av våld i nära relation. Både kommunala verksamheter som Centrum mot våld i nära relation och föreningar som Kvinnohuset i Örebro bedriver ett mycket viktigt arbete för våldsutsatta kvinnor och deras barn. Tyvärr har dessa typer av insatser naggats i kanten av kommunens spariver de senaste åren och långa köer till samtalsstöd har uppstått. Vi ser även behov av att inrätta särskilda kontaktpersoner just för äldre, som då kan finnas som stötning när man blivit utsatt för brott.

- **Inrätta en kommunal brottsofferfond.**
- **Utökat stöd till Kvinnohuset med fokus på de barn som har råkat illa ut i familjedramat.**
- **Utred hur kommunen kan komma till rätta med köerna till "Centrum mot våld i nära relation".**
- **Säkerställ att äldre brottsoffer får en särskild kontaktperson och i varje fall där det önskas ges rätt stöd.**

7.3 Förebyggande arbete mot bedrägerier riktat till sårbara grupper

Det är tyvärr vanligt förekommande att äldre och andra sårbara grupper ofta utsätts för olika försök av bedrägeri. För att motverka att våra mer sårbara grupper faller för dessa bedragare, ska kommunen göra sin del för att via olika informationsinsatser försöka begränsa andelen som drabbas. Berörda nämnder och förvaltningar ska uppdras att utveckla det förebyggande arbetet i förhållande till äldre och andra särskilt sårbara grupper för att med informationsinsatser förebygga brott som bedrägerier, kontokortsstölder och identitetskapningar.

- **Nämnder och förvaltningar som ansvarar för äldre och andra särskilt sårbara grupper uppdras att utveckla det förebyggande arbetet för att med informationsinsatser förebygga bedrägeri och andra liknande brott.**

7.4 Hårdare krav i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna

7.4.1 Inför tiggerifria zoner

Det har sedan länge funnits en stor opinion för tiggeriförbud. Enligt Inizios undersökning som publicerades den 5 september 2017 är det bara sju procent av de tillfrågade som tycker att tiggeri ska tillåtas fritt. Hela 57 procent vill ha ett förbud. I enlighet med Tidöavtalet ska ett nationellt tiggeriförbud utredas där utredningen ska lägga fram ett författningsförslag som innebär tiggeriförbud i Sverige. Tills detta är beslutat på nationell nivå vill Sverigedemokraterna att Örebro kommun beslutar om ett lokalt tiggeriförbud.

- **Paragraf om tiggerifria zoner ska läggas till i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.**

7.4.2 Kräv alltid tillstånd för fyrverkerier

Kommunen kan inte reglera försäljningen av pyroteknik, men vi kan i ordningsstadgorna försöka begränsa användningen så pass att primärt seriösa aktörer, som är villiga att ansöka om tillstånd, köper in och avfyra fyrverkerier. Ett sådant förfarande underlättar även för Polisen att snabbare identifiera om någon skjuter fyrverkerier olovligt eller ej. Detta skulle även kunna begränsa antalet smällar som sker under högtider. Har kommunen en tydlig inställning kring att tillstånd alltid krävs, så ökar det incitamenten till försäljarna av pyroteknik att åtminstone fråga köparen om denne har ett beviljat tillstånd från Polisen.

- **Undantagen i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna under 9 § som gäller under påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton ska tas bort och förtydligande text ska läggas till om att tillstånd från Polismyndigheten alltid ska krävas för användning av pyrotekniska varor.**

7.4.3 Förbud mot böneutrop

Ett påtvingat utrop på främmande språk i tätbebyggt område riskerar att störa människor i sina bostadsområden och få många svenskar att söka sig bort. Det strider samtidigt mot religionsfriheten där personer med annan religiös eller icke religiös tro påtvingas budskap kopplat till religionen Islam. Dessutom riskerar det att skapa otrygghet för de grupper som flytt muslimska länder präglade av islamistiskt våldsstyre och spä på motsättningarna i samhället.

- **Förbud mot böneutrop ska läggas till under 13 § i de allmänna lokala ordningsföreskrifterna.**

7.5 Offentliggör kommunens brottsstatistik

För att medborgarna ska få svart på vitt hur det är ställt med tryggheten i Örebro kommun, ska de rimligen ha lätt att hitta information om det faktiska läget. På kommunens officiella hemsida ska det bland annat gå att hitta statistik över utvecklingen av olika typer av brottslighet i Örebro kommun. Denna information finns idag tillgänglig via interna rapporter och kan således sammanställas och publiceras som enkel statistik, så den grundläggande informationen kommer medborgarna till del.

- **Öppet redovisa statistik för brottsligheten inom Örebro kommun på kommunens hemsida.**

7.6 Förbättrad och utökad belysning

Tillfredsställande belysning under dygnets mörka timmar är avgörande för den upplevda tryggheten. Kommunen behöver därför se över sin gatubelysning för att säkerställa att den ger en tillfredsställande ljusbild och en god överblick av omgivningen. Områden och platser som idag upplevs otrygga, på grund av dålig belysning, måste identifieras och åtgärdas. Släckt och/eller trasig gatubelysning måste prioriteras av Teknik- och serviceförvaltningen att skyndsamt åtgärdas.

Vidare vill vi också ge polisen utökade möjligheter att vid behov, det vill säga vid fara för brottslighet eller oroligheter, kunna lysa upp hela områden i staden. Detta system kallas "kaosbelysning" och finns redan i viss utsträckning i Örebro, men vi tror att en implementering i större skala skulle kunna bidra till ökad trygghet.

- **Teknik- och serviceförvaltningen uppdras att göra en översyn om hur och var ytterligare belysning kan bidra till en ökad trygghet runt om i kommunen.**
- **Teknik- och serviceförvaltningen ska skyndsamt åtgärda släckt eller trasig gatubelysning.**

7.7 Förbättrad samverkan och samarbete mellan socialtjänst, skola och polis

De kriminella gängerna rekryterar ofta tidigt från de yngre åldrarna. Både skolan, socialtjänsten och Polisen kan få kännedom eller misstankar om sådan verksamhet kopplat till enskild individ. Problemet är primärt att dessa tre instanser ofta jobbar på separat håll och saknar god kommunikation med varandra. Det finns flertalet situationer där en individ inte behöver ha kopplingar till gängkriminalitet, men där skola och primärt socialtjänsten kopplas in, men att dessa ändå saknar god kommunikation med varandra.

Nästan uteslutande är det sekretessen som är det återkommande hindret för att god samverkan ska uppnås. I syfte att hjälpa unga som har problem i vardagen eller som har påbörjat ett kliv in på en kriminell bana, är det av högsta vikt att samhällets och kommunens resurser jobbar tillsammans för att hjälpa personen att nå framgång inför sitt vuxna liv. Här behöver kommunen jobba aktivt för att sänka eller helt ta bort alla trösklar som försvårar ett sådant arbete. Mycket av polisernas arbetstid går till att hantera administration, som det inte behövs en utbildad polis för att utföra. Därför ska kommunen även utreda vad vi kan göra för att avlasta Polisen, i syfte att försöka frigöra mer tid för patrullering, brottsbekämpning och brottsutredning.

- **Verka för att stimulera ett välfungerande samarbete mellan individ- och familjeomsorg, skola och polis, för att tidigt och samlat fånga upp riskpersoner och förebygga brottsspiraler.**
- **Identifiera förbättringsområden och hur faktiska eller uppfattade sekretessproblem kan undvikas.**
- **Utred hur kommunen skulle kunna understödja Polisen, i syfte att primärt avlasta deras administrativa börda.**

7.8 Utökad kamerabevakning

Idag finns en ökad problematik där många vittnen inte vågar redogöra offentligt vad som uppmärksammats vid ett brott på grund av rädsla för repressalier eller andra överhängande hot. För att motverka denna problematik, samt få fler "ögon" som har möjlighet att uppmärksamma brottsändelser, vill vi se en utökning av kamerabevakning i kommunen. Att ha inspelat material från brottsändelser där både förlopp och förövare kan uppvisas, underlättar Polisens arbete och ökar möjligheterna att snabbare och mer rättssäkert lagföra brottslingar. Att agera illegalt utan att upptäckas ska vara svårt och är ett starkt led i att öka både den upplevda och faktiska tryggheten. Även trygghetskameror, med aktiv övervakning, ska upprättas på platser som i samråd med Polisen bedöms vara lämpligt.

- Se över vilka platser som är i behov av kamerabevakning i syfte att förebygga och lagföra brott och öka den upplevda tryggheten.
- Vid kamerabevakning ska ocensurerade kameror användas, så att det inspelade materialet kan bistå vid polisutredningar.
- I de fall kamerabevakning inte tillåts, kan anonymiserad ansiktsgenkänning införas då GDPR tillåter detta.
- I samråd och samverkan med Polisen verka för att trygghetskameror uppförs på platser där det utifrån en analys anses lämpligt.

7.9 Inför drogtest i skolan

För att tidigt identifiera unga med drogproblematik och sätta in åtgärder i tid, ser vi ett behov av att införa frivilliga drogtest i skolan. Vi kan inte ha obligatoriska drogtest enligt lag. Men drogtest som sker under frivilliga förhållanden och där skolan ändå agerar, ifrågasätter och kontakter föräldrar om elev inte vill lämna prov, är ändå i sig ett nödvändigt verktyg i dagens läge. Narkotikan har letat sig ned bland våra unga och det är idag nästan vanligare att de får sitt första rus från narkotika, före sin första fylla.

Här är det viktigt att skolan finns som stöttning för eleven om ett test skulle vara positivt, då huvudsyftet är att bryta ett skadligt och olagligt mönster. Detta ska ses som ett direkt led i arbetet med ANDT-strategin och skolans uppdrag att förebygga ohälsa.

- Inför frivilliga drogtest inom högstadie- och gymnasieskolorna som en del i det förebyggande arbetet.

7.10 Utöka fältgruppens närvaro genom att uppmuntra föräldrar att delta på nattvandringar

Kommunen har idag åtta fältassistenter som jobbar aktivt gentemot ungdomar. En del i deras verksamhet består av så kallade trygghetsvandringar. Konceptet handlar helt enkelt om att röra sig kring platser där ungdomar samlas kvälls- och nattetid. Detta är ett viktigt arbete för att ha en god vuxennärvaro där kommunens ungdomar möts upp. Som ett led i att öka frekvensen och antalet platser där trygghetsvandring kan ske, vill vi hitta ett system som bättre involverar föräldrar och engagerade vuxna att aktivt delta i denna viktiga uppgift.

Det har varit svårt att få personer att delta ideellt i detta, därför vill vi införa en rimlig arvodesmodell för deltagande. Via en symbolisk summa för varje pass, hoppas vi att fler vuxna kontinuerligt vill ställa upp i detta trygghetsskapande arbete.

- Inför en arvodesmodell för nattvandrande vuxna i syfte att stimulera till mer vuxennärvaro utomhus under kvälls- och nattetid.

7.11 Ökad närvaro med väktare och ordningsvakter

Örebro kommun har flertalet uppmärksammade noder där det sker en ökad kriminell aktivitet. Detta rör sig alltifrån droghandel, personrån, misshandel och inbrott, till skadegörelse, ordningsstörning och olovligt uppehålle. För att ha möjlighet att dels lagföra och uppmärksamma fler brott och öka den faktiska tryggheten för befolkningen. Vill vi göra en ordentlig satsning på att finansiera fler väktare och/eller ordningsvakter som både ronderar och vid behov även utför stationär bevakning på särskilt utsatta platser. Exakt plats och typ ska ske dynamiskt utefter behov och i nära samarbete med Polisen.

Huvudsyftet är att ha mer uniformerad personal som med erforderlig utbildning kan hantera eventuellt våldsamma situationer och vid behov gripa samt frihetsberöva individer i väntan på polis. För att kommunen inte ska behöva ta hela kostnaden vill vi även hitta en fungerande finansieringsmodell på sikt, där näringsliv och andra partners är med och bekostar denna trygghetsskapande åtgärd.

- **Satsningarna på kommunalt finansierade väktare och ordningsvakter ska kraftigt öka för att stärka bevakningen på platser som upplevs som otrygga och är särskilt utsatta.**
- **En dynamisk bevakningsmodell ska tas fram i samråd med Polisen för att kontinuerligt och effektivt stävja brottslig verksamhet på uppmärksammade platser.**
- **Hitta en bredare finansieringsmodell för detta tillsammans med handlare eller andra partners.**

7.12 Intensifiera beredskapsplaneringen

Frågan kring lagerhållning och allmän avsaknad av civilförsvaret ligger nu högt på agendan efter att pandemin uppvisat stora brister i rutinerna och med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina som skapat ett osäkert närområde. Länsstyrelsen har i uppdrag att koordinera arbetet med uppbyggnaden av ett nytt civilförsvaret där färdiga rutiner arbetas fram för att i framtiden kunna hantera kris och krig. Uthålligheten är den stora bristen och Örebro kommun har flera viktiga funktioner för länet som gör att behovet är extra stort för vår kommun att ligga i framkant i detta arbete. En viktig del att börja med, handlar om att identifiera de funktioner som kräver en krigsplacering inom kommunen. Det krävs även arbete med att inventera samtliga skyddsrum och börja öva Kommunstyrelsen kring olika scenarion kopplat till kris eller krig. Kommunen måste också ha framtagna dokument och rutiner kring vad som ska ske vid skärpt eller högsta beredskap.

Den delvis nuvarande lagerhållning som bygger på konceptet "just in time" är inte ett hållbart system i händelse av kris eller krig. En modernare inställning kring de tidigare beredskapslagren måste införas. Men för att inte dras med beredskapslagrens brister vill vi i stället se en implementering av säkerhetslager. Säkerhetslager är en term som används inom lagerstyrning och logistik för att beskriva den extranivå av varor som lagerförs för att täcka avvikelser i efterfrågan eller leveranser. Det handlar alltså om att bygga en kontinuerlig buffert som minskar risken att stå utan varor vid leveransproblem. Fördelen med säkerhetslager är att varorna hela tiden används, till skillnad från beredskapslager, samt att det är mer strukturerat och har högre kapacitet, jämfört med omsättningslager som är en liknande lagringstyp.

- **Intensifiera beredskapsplaneringen med bland annat krigsplacering i kommunens organisation.**
- **Påbörja inventering av kommunens samtliga skyddsrum och ta fram eventuell åtgärdsplan.**
- **Kommunstyrelsen ska övas kring höjd beredskap för att identifiera brister och arbeta fram nya rutiner.**
- **Påbörja utredning och planering för att införa säkerhetslager som innehar en buffert om 6 månader.**

8. Barn och utbildning

8.1 Förskola och barnomsorg

8.1.1 Bra lekmiljöer

Utomhusmiljön har en stark påverkan på barns välbefinnande, hälsa och utveckling så ju mer spännande och inbjudande grönyta, desto mer attraktiv vistelsemiljö för lek och social samvaro. Viktigt är att det finns gott om träd och buskar som kan ge skydd från solen på sommaren och samtidigt bidra till att minska trafikbuller. Kommunen ska som lägst följa Boverkets rekommendationer om en friyta på 40 kvadratmeter för barn inom förskola. Det är viktigt att vi kan erbjuda väl tilltagna lekmiljöer även i en förtätad stad, till exempel genom att bygga förskolornas tak så att det kan användas som förskolegård.

- **Goda lekmiljöer för barn ska säkerställas.**

8.1.2 Goda villkor för förskolepersonalen

Eftersom många barn är samlade på liten yta i våra förskolor, blir förskolorna en riskzon för smittspridning. Det innebär att förskolepersonal löper hög risk att bli smittade. För att personalen ska slippa ett personligt inkomstbortfall vid sjukfrånvaro vill vi avskaffa karensavdraget. Det är en fråga som vi driver på riksplanet och med hjälp av medel från staten skulle vi kunna göra det möjligt. Förskolenämnden ska genomföra en utredning om möjligheten att minska antalet uppföljningar och administrativt arbete för personal inom förskolan. Vi vill se ett systematiskt kvalitetsarbete inom förskolorna som är förenligt med Skollagen, men som inte belastar personalen alltför mycket och ger ett större utrymme för personalen att vara med barnen. Sverigedemokraterna är beredda att göra en översyn av Örebro kommuns modell för det systematiska kvalitetsarbetet för att förenkla detta arbete med syftet att barnen får mer tid med personalen.

- **Kommunen ska eftersträva att kompensera förskolepersonal för inkomstbortfall till följd av karensavdraget.**
- **Förskolenämnden ska göra en översyn av förskolepersonalens administrativa arbete i syfte att hitta sätt att minska den administrativa bördan.**

8.1.3 Mångfald, småskalighet och valfrihet

Vi vill främja en utveckling som ger familjerna större självständighet och valfrihet. Alla barn är olika och alla familjer likaså. Därför måste kommunen erbjuda ett stort utbud av former för barnomsorg. Valfriheten betyder inte bara att man får välja, man får även välja bort den omsorg man inte är nöjd med. Detta bidrar till hälsosam konkurrens, där det är barnen som vinner. Vi vill därför undersöka hur kommunen i högre grad kan främja alternativ barnomsorg, så som familjedaghem. Sverigedemokraterna ser också gärna att fler förskolor drivs som föräldrakooperativ, eftersom det ger föräldrarna större inflytande över sina barns förskolor.

- **En översyn av resursfördelningsmodellen ska genomföras i syfte att främja en mångfald av barnomsorgsformer.**
- **Kommunen ska utreda hur man kan underlätta för fler föräldrakooperativ att bildas och drivas.**

8.1.4 Småskalighet och mindre barngrupper

Det finns ett stort värde i bevarandet av de mindre skolenheterna. Vi är skeptiska till trenden mot allt större förskolor eftersom barn inte mår bra av att ha alltför många sociala relationer i tidig ålder. Även barngrupperna ska vara så små som möjligt eftersom det finns ett tydligt samband mellan personaltäthet och kvalitet. Tyvärr gör lokalbristen att det är svårt att minska barngruppernas storlek när antalet barn ökar. Därför ser vi positivt på nytänkande grepp som i praktiken kan minska barngrupperna, såsom förskolebussar. Kommunens tidigare erfarenhet av förskolebussar har varit positiva och vi ser gärna att verksamheten vidareutvecklas.

- **Landsbygdens förskolor ska värnas och bevaras.**
- **Arbetet med att minska barngrupperna ska fortsätta, bland annat genom att utveckla verksamheten med förskolebussar.**

8.1.5 En förskola som motverkar segregation och utgör frizon från hederskultur

I takt med att segregationsproblematiken försvårats och fördjupats, ser vi att förskolan får en allt viktigare roll i att bryta utanförskapet och att förskolepersonalen får en allt viktigare roll i att förmedla och tillgängliggöra svensk kultur, det svenska språket och svenska normer till barn med invandrarbakgrund. Med de kunskaperna ökar chanserna att barnet växer upp till att bli en framgångsrik medborgare och en integrerad del av det svenska samhället. Utan de kunskaperna riskerar barnet att växa upp till samma utanförskap som föräldrarna kanske redan befinner sig i. Därför är det viktigt att barnomsorgspersonalen talar bra svenska och är väletablerade i det svenska samhället. Tyvärr ser vi ofta idag hur verkligheten är den motsatta i segregerade förskoleområden. Vi vill därför i högre grad prioritera att säkerställa personalens kunskaper i det svenska språket.

Vi vänder oss starkt emot de tendenser vi sett på andra håll i landet där hederskultur råder öppet, där förskolepersonal bland annat bistått föräldrar med att kontrollera så att deras barn är beslöjade när de vistas i förskola. Eftersom slöjan är patriarkal maktsymbol som är starkt kopplad till hederskulturen och medför en uppdelning av flickor mellan rena och orena, sedliga och skamliga, samt värdiga och ovärdiga, menar vi att beslöjning av barn inte har någon plats inom barnomsorgen i Örebro kommun. Vidare ska alla skolor i Örebro kommun förbjudas från att upprätthålla, kontrollera eller rapportera till föräldrar huruvida deras barn följer religiösa föreskrifter.

- **Adekvata språkkunskaper inom det svenska språket ska säkerställas bland förskolepersonalen.**
- **Förekomsten av beslöjning av barn i barnomsorgen i Örebro kommun ska utredas och förbud emot detta ska införas.**
- **Personal inom förskola och skola ska förbjudas att upprätthålla, kontrollera eller rapportera till föräldrar om huruvida deras barn följer religiösa föreskrifter.**

8.2 Grundskola och gymnasium

Den svenska skolan står inför en rad olika problem. Från att en gång ha varit en skola de övriga västeuropeiska länderna såg som ett föredöme och framgångsexempel, har vår skola därefter gjort en resa i brant utförsbacke. Kännetecknande för dagens skola är att elever förväntas lära sig på egen hand, genom att själva söka information. Traditionella prov ersätts med redovisningar och olika typer av grupparbeten, samtidigt som det blir allt viktigare att lärande måste vara roligt. Lärarrollen har kommit att undermineras och till att i allt större utsträckning enbart utgöra en organisatorisk funktion som ska uppmuntra fria studier och fritt forskande. För de elever som tidigt kan ta ansvar, som kommer från studievana hem och är studiemotiverade, kan dessa studiemetoder fungera väl. Den kravlösa skolan riskerar dock att missgynna i första hand studiesvaga elever, eftersom dessa oftare behöver tydliga ramar och mål för att kunna prestera väl. Genom olika verktyg såsom ordningsomdömen samt en återgång till en kunskapsinriktad skola, förbättras möjligheterna avsevärt att sätta in lämpliga hjälpinsatser och i ett tidigare stadium fånga upp och stötta elever som halkar efter.

Vi sverigedemokrater ser med oro på svaga betygsresultat, det ökade antalet kränkningar och den ökade stressen på Örebro kommuns skolor. För att vända utvecklingen behöver vi se och lära av de länder som lyckats bäst med sina skolsystem. Dessa skolsystem utmärker sig bland annat genom att de har starka lärarauktoriteter, goda karriärmöjligheter för lärare, kombinerat med ordning och reda i klassrummen.

8.2.1 Tryggad kompetensförsörjning

Bristen på lärare är i många delar mycket svår, vilket gör kompetensförsörjningen till ett prioriterat problem framöver. För att lyckas med detta behöver kommunen arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare till nyutbildade lärare. Ett viktigt sätt är att förbättra arbetsmiljön för lärare genom åtgärder för trygghet och lugnare arbetsmiljö, ett annat sätt är att erbjuda nya lärare ett gott mentorskap och en bra handledning. Men vi behöver också hushålla bättre med de begränsade lärarresurser vi har. Det gör vi genom att satsa på den viktiga omkringpersonalen som avlastar lärarna med kringuppgifter som stjälar tid från deras kärnuppdrag. Tillsammans med de satsningar vi föreslår på nationell nivå, med förbättrade karriärmöjligheter och höjd yrkesstatus för lärare, tror vi att vi dels kommer lyckas locka tillbaka många lärare som lämnat yrket och sporra fler personer att vilja utbilda sig till lärare.

- **Kommunen ska bli bättre på att hushålla med lärarresurserna genom att avlasta dem i kringsysslorna.**
- **Mentorskap och handledning av nya lärare ska bli bättre.**

8.2.2 Frisk och sund ungdom

Skolbarnen i Örebro kommun ska vara vid god hälsa och ha energi att koncentrera sig. Två viktiga delar av det är dels att säkerställa att barn får mycket motion och att de äter näringsriktig mat. Därför vill vi införa mer fysisk aktivitet på schemat och lägga om kommunens policy för skolmat. Det främsta målet ska vara att barnen uppskattar skolmaten och därmed äter ordentligt. Genom att i första hand köpa in mat från lokala producenter, erbjuds barnen i våra skolor både bättre och färskare råvaror i sina maträtter, som dessutom har en lägre miljöpåverkan tack vare den kortare transportsträckan. Med en matsedel som mer anpassar sig efter säsong och utbud, skapar det en större inspiration hos våra skolkök, som därmed kan laga fler varierade måltider som låta eleverna upptäcka nya goda maträtter.

- **Utred möjligheten till att samtliga barn i låg- och mellanstadiet ska ha schemalagd motion varje dag.**
- **Skolmaten ska vara omtyckt och uppskattad av eleverna.**
- **Skolmatsedeln ska vara säsongsanpassad och i första hand vara baserad på det lokala utbudet av livsmedel.**

8.2.3 En lugn och trygg miljö i skolan

Ordning och reda i skolan – precis som på alla andra arbetsplatser – är en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen. Det finns ingen ursäkt för mobbing, trakasserier, hot, skadegörelse och kriminalitet. Att ta krafttag mot ordningsproblemen handlar om att hjälpa eleverna och då framför allt de svagaste eleverna. För att återställa en lugn och trygg arbetsmiljö på skolorna behöver vi jobba på flera sätt. Ett viktigt sätt är att öka vuxennärvaron i de miljöer där eleverna vistas. Stämningen blir då lugnare och framför allt blir det lättare för vuxenvärlden att upptäcka fall av mobbing, hot och kränkande behandling. Bland annat vill vi göra det gratis för lärare i grundskolan att äta lunch i matsalen med eleverna. Vi vill också höja vuxennärvaron generellt genom en satsning på den viktiga omkringpersonalen i skolan såsom vaktmästare, elevassistenter och administrativ personal. För att premiera skötsamt beteende vill vi också att samtliga kommunens skolor ska införa skriftliga ordningsomdömen från första klass.

Skolan har dock inte som primär uppgift att uppfostra eleverna, detta ansvar ligger hos föräldrarna. Resurser kan tillskjutas i form av både pengar och extrapersonal, men detta garanterar inte alltid att skolan blir bättre och tryggare. Skolan måste i högre grad kontakta föräldrarna till elever som på olika sätt utgör ett problem på skolan. Med ökad delaktighet från föräldrarna så når man snabbare en ökad trygghet på skolan. Att elever är stökiga beror inte allt för sällan på elevens hemförhållanden. Det är därför viktigt att fånga upp dessa elever i tid och att ett nära samarbete mellan skolan och socialtjänsten existerar och fungerar.

- **Kommunens skolor ska införa skriftliga ordningsomdömen från första klass.**
- **Vuxennärvaron i skolmiljöerna ska öka.**

8.2.4 Valfungerande studie- och yrkesvägledning

Varje år väljer tusentals elever i Örebro gymnasieskolor hur de vill fortsätta sin utbildning, och om de vill fortsätta den överhuvudtaget. Runtom i skolorna finns yrkes- och studievägledare för att hjälpa dem med detta beslut. Elever väljer såklart baserat på olika kriterier, där alltifrån intressen, avstånd till eventuell studieort, och längden på utbildningen spelar in.

Alltför ofta vet elever dock inte vilken avkastning olika utbildningar har – vilka utbildningar som oftast leder till jobb, och vilka löner de kan förvänta sig. Universitet gör sitt allra bästa för att marknadsföra alla utbildningar som de erbjuder, vilket är förståeligt, men kan ge framtida studenter en felaktigt optimistisk syn kring den arbetsmarknad de kan förvänta sig att möta efter examen. Många elever känner inte till att många kortare yrkesutbildningar ger högre löner och bättre arbetsutsikter än flera universitetsprogram, eller att vissa yrken som kräver universitetsutbildning faktiskt har lägre medellön än medellönen för de som endast har gymnasieutbildning.

Givetvis ska inga elever hindras från att välja utbildningar med dåliga jobb- och löneutsikter, men som kommun har vi ändå ett ansvar att se till att eleverna gör ett informerat val, i synnerhet då valet av utbildning är ett val som är svårt att göra ogjort och ofta påverkar resten av ens yrkesliv. För att åstadkomma detta bör information om jobb- och löneutsikter ingå i de informationssessioner som hålls för elever under tredje året, och informationsblad (där olika utbildningar listas och lönen efter utbildningen jämförs med medellönen för de som endast har gymnasieutbildning) bör skickas ut till samtliga elever under höstterminen och under vårterminen. Under vårterminen bör sådan information skickas ut i god tid före sista anmälningsdatumet för de högskolekurser och -program som börjar på höstterminen (sista anmälningsdag är traditionellt den 15 april).

- **Örebro kommun ska ge i direktiv till sina gymnasieskolor om att information av den typ och med den frekvens som anges ovan ska skickas ut till alla gymnasieelever som läser sista året.**

8.2.5 Minskade kostnader för hemspråksundervisning

I stället för att erbjuda modersmålsundervisning i andra språk än teckenspråk och nationella minoritetsspråk, ska dessa resurser omprioriteras till att ge extra träning i det svenska språket. Tyvärr är kommunen enligt lag skyldiga att erbjuda sådan undervisning. Kommunen har dock stor frihet att avgöra hur den verksamheten ska organiseras för att nå de riktlinjer som staten satt upp. Örebro kommuns organisering av och riktlinjer för modersmålsundervisning, innebär att man idag gör mer än de grundskyldigheter som finns. Vi anser att kommunen i högre grad bör ta fasta på kravet att eleven ska ha grundläggande kunskaper i modersmålet, genom att införa ett obligatoriskt antagningsprov så att eleven alltid påvisar att den har goda kunskaper i modersmålet innan eleven erbjuds undervisning i ämnet. För att fortsätta med modersmålsundervisning på gymnasiet bör eleven därför ha uppnått minst betyget C i högstadiet.

Eftersom skolförordningen anger att en huvudman endast är skyldig att erbjuda modersmålsundervisning om lämplig lärare finns att tillgå och detta avgörs av kommunens rektorer, ska kommunen i sina egna riktlinjer för undervisningen rekommendera rektorer att endast betrakta legitimerade lärare som lämpliga lärare. Ansökan ska också göras inför varje termin av de elever som önskar fortsätta med undervisningen. Om färre än fem elever söker för ett visst språk en viss termin ska kommunen inte erbjuda någon undervisning. Vidare ska modersmålsundervisning aldrig erbjudas i fler år än det lagstadgade kravet om sju år per elev och skolgång.

Vidare ska kommunen se över möjligheterna till fjärrundervisning för att ytterligare minska på kostnaderna.

- **Inför obligatoriskt språkkunskapstest för de elever som ansöker om modersmålsundervisning.**
- **Endast legitimerade lärare med särskild behörighet ska undervisa i berört språk.**
- **Elever ska ansöka om undervisning i hemspråk inför varje terminsstart om de vill fortsätta studera det.**
- **Se över möjligheter till fjärrundervisning i syfte att minska kostnaderna.**

9. Social välfärd

9.1 En meningsfull och aktiv tillvaro för funktionshindrade

En meningsfull sysselsättning är både hälsofrämjande och ger människor känslan av att vara en del av ett större sammanhang på ett helt annat sätt än att vara ensamma hemma och där vara en passiv resenär genom livet. I många fall kan detta utvecklas till så mycket mer än bara en sysselsättning med arbetskamrater och vänner. Vi vill uppmuntra detta genom att höja habiliteringsersättningen från nuvarande 60 kr för heldag och 40 kr för halvdag till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag. En lägre summa än detta innebär att de funktionshindrade i praktiken får betala för att utföra vad som i många fall är ett helt vanligt arbete. Vem vill arbeta under sådana villkor?

- **Habiliteringsersättningen ska höjas till 100 kr för heldag och 50 kr för halvdag.**

9.2 Tillgänglighet för döva och hörselskadade

Som officiell Teckenspråkshuvudstad har Örebro kommun mycket att leva upp till och det finns en hel del kvar att göra för stadens döva. Det är viktigt att det blir handling och inte slutar med bara dekorativa värdegrundsord. Målsättningen från kommunens sida med förklaringen är ambitiös och lovar mycket och detta innebär att det krävs ett förbättringsarbete för att kunna leva upp till det högt ställda målet. På grund av bristande resurser har döva ofta svårt att få teckentolk till platser såsom Komvux och inom yrkesutbildning. Vid de tillfällen då tolkar inte finns på plats, kan de döva eleverna inte fullfölja sina scheman. Därför vill vi lägga särskilt fokus på att säkerställa att döva inom det kommunala utbildningsväsendet har adekvat tillgång till tolk.

- **Örebro kommun ska säkerställa att tillgången till teckentolkar i kommunens verksamheter är adekvat.**

9.3 En effektiv och evidensbaserad vård av missbrukare

Missbruksvården är mer resurskrävande än vad många känner till och trots att vård vanligtvis associeras med beprövad och evidensbaserad behandling så görs det inga uppföljningar efter avslutad vård för att utvärdera vilken behandlingsform som ger bäst resultat. Ofta ser vi återfall i missbruk redan dagarna efter avslutad behandling och om inte behandlingen ger några bestående positiva effekter så borde den rimligtvis ses över. För att missbruksvården ska få kallas för vård så borde den skapa bestående hälsofrämjande fördelar, livsstilsförändring och en bättre psykisk och fysisk hälsa som består över tid. Det finns indikationer på att den vård som ges i nuvarande utformning kan göra lika stor skada som nytta. Behandling på behandlingshem tillsammans med andra missbrukare kan ge ett större kontaktnät av personer som utövar dåligt inflytande och kan även därigenom vara en inkörsport till tyngre kriminalitet. Att byta miljö och umgänge ger bättre förutsättningar att fokusera på en mer långsiktigt bestående livsstilsförändring, med nya mer produktiva och kreativa intressen än den nedbrytande livsstilen missbruket innebär. Familjehemsvård är ett bra alternativ för unga missbrukare, som ger en ny miljö med bra värderingar och bättre förutsättningar för en etablering på arbetsmarknaden. Det är också viktigt att den som genomgår behandlingen vill bli drogfri och har detta som mål. Den som inte vill ta till sig av behandlingen kommer naturligtvis inte att bli drogfri och pengarna som behandlingen har kostat gör då bara en högst tillfällig nytta.

- **Örebro kommun ska söka samarbete med akademien för att undersöka effekten av olika behandlingar och utvärdera vilka metoder som ger största möjliga hälsoeffekter och bestående livsstilsförändringar.**
- **Familjehemsplaceringar framför behandlingshem med stora grupper.**
- **Utökade krav på motivationsarbete.**
- **Fler fältassistenter för att tidigt kunna ingripa mot det ökande missbruket hos ungdomar.**
- **Fokusera i första hand på att hjälpa de som själva vill bli drogfria, där är det störst chans att göra skillnad.**

9.4 En politik för familjen

Dagens ungdomar får allt svårare villkor. En lång bostadskö och ett hårdare samhälle som präglas av otrygghet och pessimism inför framtiden, gör inget för att uppmuntra kreativitet och framtidstro. Skolresultaten blir allt sämre och väl ute i arbetslivet är det ett minskande antal arbetare som försörjer allt fler som står utanför arbetsmarknaden. Ofta så ställs man inför valet mellan karriär och familj, men varför ska man vara tvungen att välja det ena på bekostnad av det andra? I ett modernt välfärdsland ska man kunna välja både karriär och en familj.

- **Utökat stöd till verksamheten Unga mammor och pappor.**

9.5 Äldre- och handikappomsorg

9.5.1 God servicenivå inom färdtjänsten

Att ha ett aktivt socialt liv och vara en del av ett större sammanhang där livet får mening, är till stor del beroende av den personliga rörligheten och den säkerställs genom en subventionerad färdtjänst. Man ska inte behöva välja bort social samvaro, släkt och vänner på grund av handikapp, ålder, bristfällig ekonomi eller dålig hälsa, flera problem som allt för ofta uppträder samtidigt. Livet ska trots allt fungera och där är färdtjänsten en viktig del i livspusslet.

- **Högekostnadsskyddet inom färdtjänsten ska återinföras.**

9.5.2 Resursförstärkningar inom hemvård och vårdboende

Hemvård och vårdboende har under åtskilliga mandatperioder dragits med omfattande ekonomiska underskott under i stort sett varje år. Sett till att underskott är mer en regel än ett undantag, kan enbart en slutsats dras – området är helt enkelt underfinansierat. En förhoppning har länge varit att det pågående strukturförändringsprogrammet ska råda bot på skenande kostnader och systemfel, men sett till hur arbetet har framskridit behövs en ramförstärkning, då budgetramarna i vanlig ordning inte kommer att räcka till. Vi ser till skillnad från de styrande inte rehabiliterande arbetssätt som en optimistisk besparing utan som en investering – det kostar samtidigt som det ger positiva hälsoeffekter.

Vårdpersonal vittnar om att lönesättningen har sparat ur. De som har mångårig erfarenhet av yrket kan se sig omsprungna av ny personal som utan vare sig kunskaper i det svenska språket, arbetslivserfarenhet eller kompetens får högre lön vid nyanställning. Detta bidrar till kompetensflykt och onödigt många vårdkontakter som orsakar både stress och en mer opersonlig vård. För att motverka kompetensflykt och visa uppskattning gentemot de som har ett mångårigt engagemang i den så viktiga vården avser vi att vi först och främst måste prioritera att behålla och bevara kompetensen och med tiden se till att yrket får en högre status. De delade turerna är en hett debatterad fråga där det inte hänt något dramatiskt över de senaste tre mandatperioderna. En delad tur behöver i sig inte vara något problem för den som vill arbeta enligt de reglerna – varför vi väljer att prioritera ett avskaffande av de ofrivilligt delade turerna.

- **Hemvård och vårdboende ska tillföras mer resurser då den nuvarande ramen är orealistisk.**
- **Kommunen ska eftersträva att bevara kompetensen inom sina verksamheter.**
- **Valfriheten ska utvecklas.**
- **Jobb inom vården ska få högre status.**
- **Motverka kompetensflykt.**
- **Avskaffa de ofrivilligt delade turerna.**

9.5.3 Trygghet på ålderns höst

Att känna sig trygg och kunna göra sig förstådd är självklara krav. Därför är det av yttersta vikt att personalen inom äldreomsorgen talar flytande svenska. Vi vill säkra kvaliteten inom äldreomsorgen genom att säkerställa att alla anställda har goda svenskkunskaper. Rätten att kunna förstå och bli förstådd av sin omsorgsgivare är självklar. Invandrad äldrevårdspersonal med bristande språkkunskaper bör erbjudas kontinuerlig språkutveckling. Kraven på kunskaper i svenska språket och svenska normer och sociala koder ska höjas vid nyanställning.

Vi har med förskräckelse sett att det förekommer stölder och övergrepp inom äldreomsorgen i kommunen vilket är helt oacceptabelt och risken måste minimeras. Därför vill vi att reglerna för de nu mer obligatoriska utdragen från belastningsregistret skärps ytterligare och att utrymmet för undantag och tolkningar minskas för att säkerställa att olämpliga personer inte anställs.

Valfrihet handlar inte bara om rätten att välja, utan också om rätten att kunna välja bort. När privata utförare konkurrerar med varandra och kommunen om vem som kan erbjuda mest och bäst, så är det de äldre som gynnas. Att på olika sätt begränsa valfriheten, gör att det blir svårt för de företag som vill specialisera sig inom ett visst område att lämna anbud som det faktiskt går att arbeta med. Vi ser därför gärna ett ökat antal vårdgivare inom valfriheten för de äldres bästa.

- **Språktest för vård- och omsorgspersonal innebär att vi kan höja kompetensen och samtidigt minska antalet tillbud. Kravet på svenskkunskaper vid nyanställning inom kommunen behöver skärpas.**
- **Kriminellt belastade personer ska inte tillåtas arbeta med våra äldre.**
- **Valfriheten ger en konkurrens där vårdkunden kan välja och välja bort.**

9.5.4 Ett aktivt och hälsosamt liv för äldre

För att Örebro ska vara en attraktiv kommun att åldras i behöver vi satsa på meningsfull och aktiv fritid för äldre. Kommunen har idag en fixartjänst för alla över 75 år. Vi vill också utreda en subventionering av servicetjänster för inköp, matlagning, snöskottning, städning med mera. Den äldres behov, vilka tjänster man vill ha och hur ofta de ska utföras, behöver utvecklas. Sverigedemokraterna vill att åldern för att utnyttja dessa tjänster på sikt ska sänkas till 70 år.

Det är viktigt att även de äldre som är friska och aktiva får sina behov och intressen tillgodosedda. Äldres kunskaper och erfarenheter ska tillvaratas i högsta möjliga utsträckning, där kontakten mellan generationerna uppmuntras. Detta kan till exempel ske genom att ett nära samarbete upprättas mellan kommunens skolor, förskolor, seniororganisationer och äldreboenden där man kontinuerligt besöker varandra, arrangerar gemensamma aktiviteter och utbyter erfarenheter och stöd.

- **Servicetjänsterna för äldre ska utvecklas.**
- **Kommunen ska ta initiativ till att upprätta samarbeten mellan äldreboenden och seniororganisationer samt barn- och utbildningsverksamheten.**

9.5.5 En god äldreomsorg

För människor som lever sina sista år på äldreboenden är det viktigt att bryta den ofta enformiga tillvaron med glädjefyllda aktiviteter. Dels handlar det om att tillskapa mötesplatser, men det handlar även om andra typer av rekreation. Det är välkänt att musikaktiviteter främjar hälsa och livsglädje hos såväl boende som personal. Klassmorfarsystemet har blivit en framgång inom skolan och vi vill implementera ett liknande system inom äldreomsorgen genom att införa särskilda äldrestödspersoner. Genom att utföra uppgifter som inte hör till vårdpersonalens huvuduppgift – som att följa med äldre på promenad, läsa högt ur böcker och tidningar, ta sig tid till att lyssna samt sitta ned och prata eller hjälpa till med all dagliga sysslor – så blir äldreomsorgen mer mänsklig och omtänksam. Vi får heller inte glömma bort det arbete som frivilligorganisationer och volontärer gör och som är nog så viktiga resurser som måste tillvaratas.

Det blir allt vanligare att många äldre känner sig ensamma och det delvis på att det inte är så många besök av släktingar till de som bor på kommunens äldreboenden. Att runt 50% av de boende på ett äldreboende i staden får besök under ett år beskrivs som en hög siffra. Detta ser vi som ett tragiskt misslyckande. Äldrevården behöver bli mer besöksvänlig och med fler besökande så blir det också lättare att undvika de skandaler kring äldrevården vi allt för ofta har fått se i media de senaste åren. En högre frekvens av besökande bidrar till att det kommer folk som hjälper sina äldre släktingar att ställa krav på verksamheten.

Ofta glömmar man bort underhåll av trädgårdar vid äldreboenden, det kan vara gammal asfalt på en gångväg som har blivit frostsprängd för tio år sedan, det kan vara bristfällig utebelysning, ibland kan det fattas ett staket eller så är uteplatsen inte tillgänglig för rullstolar. Med relativt små medel kan man rätta till ett eftersatt underhåll och därmed öka trivselsnivån i hög utsträckning. En välvårdad trädgård med tillgänglig uteplats är vad man ska förvänta sig i Örebro kommun.

- **Särskilda äldrestödspersoner och volontärförmedling ska inrättas.**
- **Ge kommunstyrelsen i uppdrag att återkomma med förslag om att i samarbete med Örebros frivilligorganisationer och föreningar inrätta fler rekreativ verksamheter för mindre bemedlade och socialt isolerade äldre.**
- **Att uppdraga åt kommunstyrelsen att återkomma med förslag om att inrätta fler mötesplatser för äldre.**
- **Se över behovet och möjligheten för äldreomsorgen att få musikunderhållning.**
- **Undersök möjligheten till medtag av husdjur vid inflyttning på vissa äldreboenden.**
- **Äldreboenden ska bli mer besöksvänliga.**
- **Trivselskapande åtgärder på uteplatser och trädgårdar vid kommunens äldreboenden.**

10. Samhällsbyggnad

Att en stad är välplanerad är centralt för att den ska uppfattas som tilltalande och harmonisk. Med genomtänkt stadsplanering ryms både människorna och det som leder till trivsel.

10.1 En framkomlig och trafiksäker stadskärna

För att möjliggöra ett smidigt trafikflöde, behöver trafikplaneringen ske prognosstyrt. Utbyggnad av såväl cykel- och gångbanor som bilvägar måste göras kontinuerligt för att bibehålla framkomlighet, säkerhet och trevnad. Samtidigt ska den befintliga infrastrukturen tas omhand. Att skjuta på utbyggnad och underhåll leder bara till att kostnaderna blir än högre när det inte längre går att vänta med att göra något. För att minska restid och irritation och för att undvika trafikfarliga situationer måste naturligtvis de genomfartsleder som finns vara kvar med bibehållen eller utökad kapacitet.

För att förbättra trafikflödet ytterligare bör en större andel rondellkorsningar övervägas. Det behöver utredas både var det är möjligt att byta ut trafikljusbevakade korsningar mot rondeller, samt vilka korsningar som idag inte fungerar optimalt men skulle kunna göra det vid tillskapandet av en rondell.

I Örebro hämmas trafikrytmen dock av de hastighetsdämpande åtgärder i form av främst vägbulor som förekommer frekvent i tätort. Ständiga inbromsningar och accelerationer leder till längre restider, större utsläpp och högre bullernivåer. Dessa hastighetsdämpande åtgärder har relativt kortvarig effekt, då det bara är i direkt anslutning till hindret som hastigheten sänks. Vid användande av hastighetsvisare, som uppmärksammar föraren på dennes aktuella hastighet, är effekten ofta annorlunda. När föraren då medvetet saktat ned, bibehålls den lägre hastigheten i regel en längre tid efter passagen, jämfört med den fysiskt hindrande hastighetsbegränsningen.

Förutom att vägbulor påverkar trafikflöden och närmiljö negativt, krävs i och med dessas natur ett tätare underhåll av vägarna på grund av högre slitage. Även vinterväghållning och dylikt försvåras och tar längre tid genomföra. Rent generellt behöver större hänsyn tas till underhållsaspekten vid planering av stadens infrastruktur. Avvägningar behöver alltid göras mellan estetik och det mer praktiska perspektivet. Generellt måste större hänsyn tas till arbetsfordon, vare sig de utför arbete eller transporterar sig. Alltför smala vägbanor skapar problem med framkomlighet för bredare fordon som ändå har behov av att nyttja de kommunala vägarna.

- **Öka tillgängligheten i staden för samtliga trafikslag.**
- **De genomfartsleder som finns idag ska bevaras.**
- **Utred i vilka korsningar rondellösningar skulle vara lämpligt.**
- **Hastighetsdämpande åtgärder ska utformas på ett sätt som stör trafikflödena så lite som möjligt.**
- **Gaturummet ska planeras med underhållsaspekten i åtanke.**
- **De kommunala vägarna ska utformas så att fordon med upp till 4,5 meters bredd ska kunna ta sig fram obehindrat.**

10.2 Nej till så kallade snabbussar/Bus Rapid Transit (BRT)

Få medborgare har missat de svårigheter som uppstått med att ta sig fram i staden under ombyggnationer av centrala gator och genomfartsleder, framförallt med bil. Det som många däremot inte insett är att rådande trafiksituation kommer bli permanent när ombyggnationerna för införandet av snabbussar är klara och att ännu värre ingrepp kan komma längre fram om de senare etapperna i det så kallade BRT-projektet blir verklighet. Flera av våra viktigaste gator i Örebro kommer då att endast ha en fil för biltrafik i varje riktning. Med fler bilar som står still i köer kommer också buller och utsläpp i stadsmiljön att öka. Sverigedemokraterna säger fortsatt nej till detta projekt och vill omgående stoppa de pågående byggnationerna, skrota samtliga planerade etapper och i stället påbörja återställningen av vägarna för att återfå deras forna trafikkapacitet.

De senaste åren har busslinjer lagts ned och turtätheten minskat både i stadstrafiken och på landsbygden. Det finns också planer på att antalet hållplatser ska minska i samband med att snabbussarna införs. Detta riskerar att göra kollektivtrafiken mindre attraktiv då det helt enkelt blir längre att ta sig till närmsta hållplats. För Sverigedemokraterna är det helt fel väg att gå. Vi vill istället förenkla för de som vill välja bussen, bland annat genom att införa gratis bussresor i stadstrafiken för alla som är minst 70 år.

- **Avbryt omgående arbetet med snabbussar/Bus Rapid Transit.**
- **Skrota samtliga planer på fortsatta etapper inom BRT-projektet.**
- **Påbörja arbetet med att återställa berörda gator för att återfå trafikkapaciteten på dessa.**
- **Återställningsprojektet ska hanteras så kostnadseffektivt som möjligt.**
- **Inför gratis kollektivtrafik för personer från 70 år och uppåt.**

10.3 Parkeringsfrågan ska lösas

En del av den rikliga biltrafiken i Örebros stadskärna kan härledas till bilister som åker omkring i jakt på en parkeringsplats. En krånglig parkeringssituation med höga avgifter på de få platser som står till buds gynnar inte centrumlivet. Förutom att det medför ökade utsläpp och buller, drabbas både besöksnäringen och näringsidkarna i city, då besökare utifrån kan tänkas välja ett annat resmål framöver, medan shoppingsugna örebroare väljer att göra sina inköp på ett ställe med bättre parkeringsmöjligheter. De parkeringshus som är belägna i city har visserligen ofta lediga platser, men dessa är sällan ett förstahandsalternativ att använda för bilisterna, bland annat på grund av otryggheten i och i anslutning till dessa. Utifrån detta kan en nödvändighet att behålla de centrumnära utomhusparkeringarna som finns idag konstateras, samt att det behöver utredas var och hur det kan tillskapas fler sådana.

Även kommunens parkeringsnorm ställer till det på området, då kravet på antal bilparkeringar om som lägst 0,15 parkeringsplatser per lägenhet vid nybyggnation är på tok för låg. På grund av bristen på parkeringar i anslutning till fastigheten, händer det frekvent att personer som bor lite mer centralt nödgas – och av kommunen numera även uppmuntras – parkera sin bil på allmän parkeringsplats och därmed blir parkeringssituationen för tillresande än mer ansträngd. Därför är det av vikt att bilparkeringsnormen vid nybyggnation höjs till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet.

- **Anlägg fler utomhusparkeringar i anslutning till Örebros stadskärna och bevara de utomhusparkeringar som redan finns.**
- **Se över möjligheten att sänka parkeringsavgifterna i citykärnan med omnejd.**
- **Förbättra tryggheten i parkeringshusen.**
- **Bilparkeringsnormen ska höjas till minst 0,8 parkeringsplatser per lägenhet.**

10.4 Ett byggande som tar hänsyn till viktiga värden

Vid byggnation är det viktigt att sätta trygghetsperspektivet främst. Varierad bebyggelse kan vara att föredra, då stora industriområden visserligen är trygga att vistas i på dagen, men otrygga att passera nattetid. Att bygga bostäder och verksamheter i nära anslutning till varandra ökar också chansen att invånarnas jobb ligger i nära anslutning till bostaden och därmed kan eventuellt både transporter och långa restider undvikas.

Vid nybyggnation av bostäder är det viktigt att komplettera med det som efterfrågas, snarare än att bygga utifrån politisk ideologi. Fördelningen av efterfrågan på olika bostadstyper är i det närmaste konstant över tid, men i Örebro kommun har det under senare tid byggts oproportionerligt många flerfamiljshus kontra friliggande enfamiljshus. Hög exploateringsgrad och förtätning är visserligen ett sätt att få ut mer av varje kvadratmeter markyta, men det kan inte rättfärdigas att utbudet av något som redan finns i överkant ökas på bekostnad av något som det de facto är brist på. Dagens situation har lett till att hyresvärdar ser en viss tröghet i att få samtliga sina lägenheter uthyrda, samtidigt som den trytande tillgången på småhus gör dessa alltmer eftertraktade.

Att ta hänsyn till omgivningen när det byggs nytt borde vara en självklarhet. Traditionsrika områden med stark kulturell prägel behöver särskilt beaktas när det byggs nytt, för att inte riskera att förvanska områdets karaktär. Av samma anledning ska stor försiktighet iakttas när det gäller byggnader med starkt symbolvärde som kraftigt avviker från västerländsk byggnadstradition och som regel ska dessa inte tillåtas.

- **Ett trygghetsperspektiv ska genomsyra all stadsbyggnad.**
- **Beakta närhetsprincipen vid ny bostads- respektive verksamhetsbyggnationsplanering.**
- **Kommunen ska uppmuntra byggande av bostäder som svarar mot samhällets efterfrågan.**
- **Visa hänsyn till det lokala kulturarvet vid nybyggnation.**
- **Byggnader med starkt symbolvärde och som kraftigt avviker från svensk eller västerländsk byggnadstradition ska inte vara tillåtna.**

11. Kultur och fritid

11.1 Kulturpolitiken ska lyfta fram kulturarvet

Vår svenska kultur är bandet som håller oss samman och det är av stor vikt att lyfta fram våra kulturmiljöer och vårt kulturarv, så vi tillsammans kan minnas och värna vår gemensamma historia. Kulturarvet har ett egenvärde genom bland annat de skönhetsvärden och den estetik som det står för. Att värna kulturarvet är också att visa respekt mot tidigare generationer, att minnas vad de har åstadkommit. Den absolut viktigaste aspekten är dock att kulturarvet fungerar som ett sammanhållande kitt.

Varje samhälle behöver gemensamma normer och värderingar, kollektiva minnen, gemensamma myter, gemensamma högtider och traditioner, gemensamma seder och bruk för att i förlängningen kunna hålla samman. Särskilt viktigt blir detta i en stat som den svenska med en solidariskt finansierad välfärdsmodell eftersom den solidaritet som håller upp systemet i sin tur baserar sig på identifikation och en stark känsla av gemenskap. Vårt kulturarv ges alltför liten uppmärksamhet i dagsläget och det behöver kommunen bli bättre på. Kommunen ska främja och framhålla kulturarvet, såväl i den offentliga konsten som genom att upprätta en kulturarvsfond där medel kan sökas för sådan verksamhet.

- **Kommunen ska upprätta en särskild kulturarvsfond.**
- **Kommunen ska premiera kulturarvsfrämjande arbete.**

11.2 Konstens roll i samhället

Färg och form har i alla tider fascinerat människan. Det kan användas i många syften, men när det gäller kommunalt finansierad konst ska den lämpligen vara allmänt hållen och estetiskt tilltalande, inte minst av respekt för de som bekostar den, det vill säga kommunens skattebetalare. Kommunen ska i regel eftersträva att köpa in konst som är klassisk och tidlös, och gärna sådan som bidrar till att lyfta fram kulturarvet. Det är helt rimligt att skattefinansierad konst är av sådant slag som de flesta uppskattar och som skapar en gemensamhetskänsla.

När det kommer till inköp av konst finns det många parametrar att beakta, men konstskapares kön eller etnicitet ska inte spela in. Konst som har en stark politisk prägel eller har som syfte att provocera ska naturligtvis tillåtas förekomma, men den ska inte finansieras med skattemedel. OpenART är ett exempel på en konstutställning som kan finansieras på annat vis än genom kommunal sponsring. Med undantag från kulturarvsfrämjande samt lagstadgade verksamheter, såsom bibliotek, ska kommunens stöd till vuxenkultur vara stramt hållet.

- **Kulturarvet ska ha en framträdande plats i den offentliga konsten.**
- **Det kommunala stödet till OpenART ska avslutas.**
- **Kommunalt kulturstöd ska inte gå till politisk eller starkt politiserad verksamhet.**
- **Det kommunala stödet till vuxenkultur ska vara sparsamt.**

11.3 En meningsfull och aktiv fritid

Förekomsten eller avsaknaden av fysisk aktivitet och meningsfulla intressen i barndomen och ungdomsåren har visat sig ha stor påverkan på vanor i vuxen ålder. Då det förbättrar både fysisk och psykisk hälsa är det därför viktigt att redan från tidig ålder få in idrott, rörelse och engagemang som en naturlig del i vardagen. Dock har inte alla familjer samma ekonomiska möjligheter att låta barnen utöva fritidsaktiviteter. För att ge alla barn mer likartade förutsättningar bör kommunen utreda möjligheten att införa en behovsanpassad fritidscheck för alla barn i grundskolans årskurs F-9.

- **Synliggör nyttan med fritidsaktiviteter för barn och unga och uppmuntra dem att aktivt ta del av fritidsutbudet i kommunen.**
- **Kommunen ska utreda möjligheten att införa en individualiserad fritidscheck för alla grundskolebarn i kommunen.**

11.4 Motion och rekreation

Grönområden är viktiga för människors välbefinnande och det är därför av vikt att dessa prioriteras och ges utrymme även i en stadscontext. De promenad- och motionsstråk som kommunen ansvarar för måste hållas efter så att de känns trygga och inbjudande att använda. Det kan handla om exempelvis ordentlig markbeläggning och fungerande belysning, så att alla som så önskar känner sig välkomna att använda sig av dessa.

- **Ta hänsyn till natur-, park- och grönområden i all stadsplanering.**
- **God kvalitet på motionsspåren ska säkerställas.**

12. Miljö, djur och natur

12.1 Gör Sörbyskogen till ett naturreservat

Exploateringsiver behöver stå tillbaka för djur, växter och människors välbefinnande. Förutom de rekreativvärden en rustik skog kan erbjuda, så trivs ofta ovanliga organismer i föga brukade skogar liksom Sörbyskogen. Att en så unik skog med så höga naturvärden ligger i så nära anslutning till staden är något som verkligen ska tillvaratas. Att besöka en gammelskog är vederkvickande och det är få förunnat att ha en sådan skog inpå knuten. Därför behöver Örebro kommun se vilken naturskatt för folkhälsan och naturlivet Sörbyskogen faktiskt är. Detta område måste beaktas och tas särskild hänsyn till när staden utvecklas. Då flera sällsynta arter observerats i denna skog, kan den definitivt anses vara bevarandevärd och bör skyddas från vidare exploatering genom att klassas som ett naturreservat.

- **Initiera processen att göra Sörbyskogen till ett naturreservat.**

12.2 En sansad klimatpolitik

Vi tror inte att klimatångest bidrar till en konstruktiv strategi som gör någon egentlig nytta. Sverige är ett av de få länder som är duktigast i klassen när det gäller miljöfrågor. Genom att vara långt framme i utvecklingen föregår vi med ett gott exempel och visar vägen för resten av världen. Rätt väg är inte genom straffskatter på plastpåsar och sugrör eller upprättande av enkelriktade gator och stadskärnor utan parkeringsmöjligheter. Rätt väg är genom världsberömd svensk innovation, såsom smarta logistiklösningar som både minskar tomgångskörning och bränsleförbrukning och genom att vara ett föredöme och uppvisa ansvarstagande pragmatism.

Utvecklingen inom miljöområdet går snabbt och Örebro kommun är ofta först med det senaste. Problemet med den trendriktigheten är att direkt efter prototypstadiet så är tekniken vanligen extremt dyr och utväxlingen låg, jämfört med vad den inom något år sedermera blir. Därför finns det en poäng i att avvakta och låta de nya innovationerna utvecklas, innan man hoppar på tåget. Det brukar nämligen innebära effektivare produkter till lägre priser, samt att man undviker att välja tekniklösningar som sedan kan visa sig bli kortvariga på marknaden. Det är dessutom dyrt att snabbt byta ut ett väl fungerande system mot annan ny teknik. Utbytet bör ske enligt ursprunglig underhållsplan, så kommunen inte bidrar till att öka avfallsberget i onödan. En ineffektiv miljöåtgärd som Örebro kommun ägnar sig åt är vindkraftsetableringar. Förutom att vindkraften är tveksam ur en ekonomisk synvinkel, så har den även negativa konsekvenser på omgivningen med bland annat bullerproblematik, utsläpp av mikroplaster, bländande solkatter och en betydande negativ påverkan på fågellivet. Vindkraftverk går inte heller att återvinna, utan hamnar på deponi när de är uttjänta.

- **Kommunen ska ha en sansad utbytestakt av miljöbelastande element.**
- **Kommunen ska inte subventionera vindkraft eftersom det inte är ett effektivt sätt att värna miljön.**

12.3 Prioritera rätt vid miljöinspektionerna

Mindre ej tillståndspliktiga verksamheter är ett återkommande problem som har förhållandevis stor miljöpåverkan. Då de ej är tillståndspliktiga kan det gå lång tid innan kommunen upptäcker att det sker utsläpp av miljöskadliga kemikalier eller om reningssystemen inte fungerar enligt specifikation.

- **Kommunen ska öka antalet inspektioner av verksamheter som har en negativ miljöpåverkan.**

12.4 Prioritera energieffektivisering

Investeringar i tilläggsisolering, nya energieffektiva fönster och dörrar och återvinning av frånluftsvärme med värmeväxlare, är investeringar som både ger bättre inomhusklimat och lägre driftkostnader. Nollenergihus är ett nytt koncept som vi vil ge mer uppmärksamhet i kommunen. Till stor del betalar satsningen sina egna merkostnader på sikt genom minskade driftkostnader.

- **Kommunen ska prioritera energieffektivisering av sina verksamheter och nollenergihus.**

13. Levande landsbygd

13.1 God service på landsbygden

För att det ska vara lockande att bo på landsbygden behöver de grundläggande behoven av samhällsservice, såsom kollektivtrafik och skolor, tillgodoses även i kommunens mindre orter. Det är mycket viktigt att kommunen tar sitt ansvar för de bitarna och speciellt värnar bygdeskolorna. När effektiviseringsiver hotar att stänga mindre byskolor har det en negativ påverkan på hela bygden och det måste därför undvikas så långt det går. Av den anledningen är vi starkt kritiska till att de styrande partierna valt att avveckla Kilsmo skola och budgeterar för ett återöppnande av skolan. Inte bara skolfrågan är angelägen i den östra kommundelen. Även indragen kollektivtrafik och därmed begränsningar av ungdomars mobilitet och reducerade möjligheter att få ihop livspusslet om man bor där har aktualiserats. Mot bakgrund av alla försämringar och den styvmoderliga behandlingen av Östernärke är det inte mer än rätt att invånarna får säga sitt. En kommunal folkomröstning bör hållas i just Östernärke angående huruvida den delen av kommunen fortsatt ska tillhöra Örebro eller om det på sikt ska verkas för att det blir en egen kommun.

När det finns liv och engagemang för lokalsamhället på landsbygden är det viktigt att kommunen stöttar och uppmuntrar detta att fortsätta. Drivs exempelvis bygdegårdar ska kommunen verka för att de fortsätter användas, speciellt om de boende i bygden själva kämpar för det. Även möjligheten att stötta lokala serviceföretag på landsbygden och hur kommunen kan underlätta deras överlevnad måste utredas. Fungerande infrastruktur är grundläggande för att personer ska vilja bosätta sig på landsbygden. Förutom ett fungerande vägnät för såväl bil- som cykeltrafik, samt tillräcklig tillgång till kollektivtrafik, behöver fiberutbyggnaden fortlöpa så att alla kommunens delar kan ta del av en rimlig bredbandshastighet.

- **Bevara de befintliga bygdeskolorna och utred förutsättningarna att etablera nya när möjlighet uppkommer.**
- **Återöppna Kilsmo skola.**
- **Håll en folkomröstning i Östernärke i frågan om huruvida Östernärke ska bli en egen kommun.**
- **Utred om och hur kommunen kan stötta lokala serviceföretag på landsbygden.**
- **Örebro kommun ska utreda behoven och ta fram en plan för infrastrukturen på landsbygden.**
- **Utbyggnaden av fibernätet ska fortlöpa i kommunens samtliga delar.**

13.2 Prioritera det lokala jordbruket och bevara naturområdena

Att ha en levande landsbygd är oerhört viktigt. De öppna landskap och det jordbruk som finns i kommunen måste värnas. Om kommunkoncernen, som är en stor lokal aktör på livsmedelsmarknaden, köper varor från våra lokala bönder gynnas både lantbrukarna och den biologiska mångfalden. Därför är det också mycket viktigt att bevara den jordbruksmark som finns, då bördig jordbruksmark är en ändlig naturresurs som ärvts från våra förfäder. Idag har kommunen bestämmelser som säger att jordbruksmark ska värnas från exploatering, men samtidigt att den får ianspråkta i så många undantagsfall att det alltid kan hävdas vid en planerad exploatering på jordbruksmark, att det är ett sådant undantagsfall. Därför behöver skrivelserna skärpas. På privatägd mark måste det förvisso finnas utrymme för ett visst självbestämmande och egen rådighet över vad man som markägare vill göra med sin egendom, men på kommunägd mark ska hårdare principer råda. Vi kan inte riskera vår framtida inhemska livsmedelsproduktion för kortsiktiga byggnationsintressen. I samma anda värnar vi naturskyddsområden. När förändring av markanvändning ska ske i deras närhet, måste fördelarna och nackdelarna med förändringen utifrån naturskyddsperspektiv ägnas mycket stor omsorg.

- **Odlingsbar mark ska inte användas för exploatering.**
- **De naturskyddsområden som idag finns i kommunen ska värnas och stor hänsyn ska vidtas för intilliggande exploateringar.**

14. Vuxenutbildning och arbetsmarknad

14.1 Omprioritera resurser från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar

Delar av den kommunala verksamheten för arbetsmarknadsinsatser har länge dragits med bristande kvalitet och resultat. Örebro kommun har också avsevärt högre kostnader för detta än jämförbara kommuner. Eftersom resultaten är låga och kostnaderna höga vill vi ge Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att effektivisera sin arbetsmarknadsverksamhet. En del av de resurser som frigörs ska i stället användas till att utveckla de kommunala yrkesutbildningarna, som över lag har goda resultat.

- **Resurser ska omprioriteras från arbetsmarknadsinsatser till yrkesutbildningar.**

14.2 Minska kostnaderna för försörjningsstöd

Vi ser med stor oro på att kommunens kostnader för försörjningsstöd stadigt ökar. Särskilda åtgärder måste vidtagas för att minska kostnaderna. En utredning från riksdagens utredningstjänst (SOU 2008:74 - Rätt och riktigt - Åtgärder mot felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen) menar att var femte bidragskrona är felaktigt utbetald. Det är tyvärr vanligt att just systemet för försörjningsstöd utnyttjas. Ett vanligt fusk med försörjningsstödet är exempelvis fusk med andrahandskontrakt. Södertälje kommun har kunnat minska sina kostnader för försörjningsstöd genom att noggrannare kontrollera andrahandskontrakt, men Hem & Hyras granskning från ifjol visar att många kommuner, inklusive Örebro kommun, inte kontrollerar detta lika noggrant. Det är något som vi anser kommunen ska göra.

Andra vanliga former av fusk är skenskilmässor, felaktig folkbokföring och svartarbete. Allt detta talar för att kontrollerna behöver skärpas. Genom ökade krav på motprestation blir det exempelvis svårare att ha ett svartjobb vid sidan av försörjningsstödet, och genom fler oanmälda hembesök kan mer fusk upptäckas. Det kan också krävas att man tänker innovativt - exempelvis kan signaler om felaktig folkbokföring, svartkontrakt och svart affärsverksamhet ibland upptäckas i sophanteringen. För att kunna lyckas i stävjandet av bidragsfusket behöver arbetet ske strukturerat och dokumenterat och med stor samverkan mellan kommunens olika delar. Alla bidragsbrott måste polisanmälas.

Vi vill också se över möjligheten att låta personer som varit utomlands under en tid att behöva redovisa hur han eller hon har kunnat bekosta utlandsresan, respektive sitt uppehälle under tiden i utlandet. Även om pengarna som gått åt till resan och uppehållet redan är spenderade, kan kommunen räkna med ett så kallat fiktivt normöverskott och därför vägra att utge ekonomiskt bistånd under en viss tid. Den sökande kan i en sådan situation inte anses ha uppfyllt kravet på att planera sin ekonomi så att han eller hon kan tillgodose sina behov med egna medel. Ett vanligt problem är att personer som uppbär försörjningsstöd egentligen borde försörjas av Försäkringskassan. Vi vill att kommunen ska se över möjligheten att i högre grad hjälpa dessa personer att lotsas rätt, det vill säga till Försäkringskassan.

För att hjälpa personer i utanförskap att komma i egen försörjning istället för att ligga samhället till last vill vi även göra en särskild satsning på att hjälpa personer i utsatta områden att skaffa F-skattsedel, dels genom att informera om möjligheten och dels genom att bistå med administrativt stöd i ansökningsprocessen.

- **Kravet på motprestation för försörjningsstöd ska skärpas.**
- **Fler oanmälda kontrollbesök hos försörjningsstödstagare ska genomföras.**
- **Se över möjligheten att dra in försörjningsstöd i vissa fall där biståndsmottagare vistats utomlands.**
- **När sökande har andrahandskontrakt ska kontraktets giltighet alltid kontrolleras med hyresvärden.**
- **En särskild företagarsatsning i utsatta områden ska genomföras.**

14.3 Integrationsplikt för nyanlända

Svensk invandringspolitik har alltför länge präglats av en kravlöshet som i praktiken motverkat nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Detta ska ändras och den egna individens ansvar ska tydliggöras. Vikten av att lära sig det svenska språket, göra sig anställningsbar, komma i egenförsörjning och anpassa sig efter svenska normer och värderingar ska understrykas genom att införa integrationsplikt för nyanlända. Denna plikt ska innebära att nyanlända ska ha god närvaro på och göra framsteg inom SFI, genomgå kurs och klara prov i samhällsorientering och följa de insatser som kommunen erbjuder för att komma i arbete. Om individen frångår dessa krav utan giltiga skäl, ska ekonomiskt bistånd dras in.

- **Integrationsplikt ska införas.**
- **Samhällsorienteringen för nyanlända invandrare ska utvecklas.**
- **Förutsättningarna att införa praktik som ett obligatoriskt steg i SFI-utbildningen ska utredas.**

15. Budgeten i siffror

15.1 Förändringar i driftbudgetramar

Förskolenämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	1 123 323
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning BOU 2022	-2 115
Effektiviseringskrav 1 %	-11 212
SD-prioriteringar förskola	5 000
Politisk prioritering kompensation prisökning livsmedel	1 100
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	5 604
PO-påläggskompensation	28 204
Ram 2023	1 149 904

Grundskolenämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	2 354 806
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning BOU 2022	-1 885
Effektiviseringskrav 1 %	-23 529
Politisk prioritering grundskola	0
Politisk prioritering kompensation prisökning livsmedel	8 600
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	9 947
PO-påläggskompensation	53 072
SD-prioriteringar skola	25 000
Hemspråksundervisning Hörbymodellen	-8 000
Återupprätta Kilsmo skola	2 000
Ram 2023	2 420 011

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	1 169 379
Justeringar inför 2023	
Effektiviseringskrav 1%	-11 694
Utökat effektiviseringskrav - arbetsmarknadsåtgärder och försörjningsstöd	-13 717
Volymkompensation gymnasieskolan	18 000
Politisk prioritering kompensation prisökning livsmedel gymnasieskolan	1 800
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	4 209
PO-påläggskompensation	23 850
Yrkesutbildningar	5 000
Företagarsatsning utsatta områden	1 000
Ram 2023	1 197 827

Funktionsstödsnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	1 116 679
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-2 389
Effektiviseringskrav 1%	-11 143
Volymkompensation LSS	23 700
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	2 695
PO-påläggskompensation	20 133
Kompensation från investeringspott <i>(Brandskydd grupp 133 tkr, Grupp- och servicebostad, Återbruksgatan 417 tkr)</i>	550
Höjd habiliteringsersättning	3 000
Ram 2023	1 153 225

Socialnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	626 365
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-1 985
Effektiviseringskrav 1%	-6 244
Volymkompensation socialtjänst	6 000
GVI	400
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	2 493
PO-påläggskompensation	7 499
Kompensation från investeringspott <i>(Stödboende Sturegatan 310 tkr, Bruksgatan, renovering 200 tkr)</i>	510
Satsning mot kvinnovåld	1 000
Pott för personaltrygghet	1 000
Socialkontoret i Vivalla	-2 000
Ram 2023	635 038

Bygg- och miljönämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	25 039
Justeringar inför 2023	
Effektiviseringskrav 1%	-250
Utökat effektiviseringskrav 1%	-250
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	265
PO-påläggskompensation	752
Ram 2023	25 556

Vård- och omsorgsnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	1 791 857
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-3 974
Effektiviseringskrav 1%	-17 879
Hysesrabatt Karlslund (sista)	500
Hysesrabatt Öbo omsorg (sista)	4 000
Politisk prioritering vård och omsorg	0
Politisk prioritering färdtjänst	17 000
Återinfört högkostnadsskydd färdtjänst	5 000
Politisk prioritering kompensation prisökning livsmedel	3 500
Äldre paketet (SD)	25 000
Lönkompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	5 597
PO-påläggskompensation	35 437
Kompensation från investeringspott	30 166
<i>(Västerpark våbo 28 516 tkr, Löwenhjemska våbo, förstärkt brandskydd 1650 tkr)</i>	
Ram 2023	1 896 204

Kultur- och fritidsnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	380 136
Justeringar inför 2023	
Återföring Open Art	-2 500
Återföring tillfällig satsning Öknaspåret	-600
Återföring tillfällig hyressäkning Behrn arena ÖSK och KIF Örebro DFF	-1 450
Återföring tillfällig satsning 10-mila orientering	-184
Effektiviseringskrav 1%	-3 754
Utökad effektiviseringskrav 1%	-3 754
Lov Örebro	3 000
Lönkompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	753
PO-påläggskompensation	4 470
Kompensation från investeringspott	1 056
<i>(Kultur och fritidscenter, s:a Ladugårdsängen hyra 656 tkr, övrigt 400 tkr)</i>	
Föreningsbidrag, studieförbund, konst etc)	-8 219
OpenART	-4 480
Konsumentvägledning	-250
Ram 2023	364 224

Markplanerings- och exploateringsnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	72 867
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning 10-mila orientering	-70
Effektiviseringskrav 1%	-728
Utökat effektiviseringskrav 1%	-728
Redovisningsteknisk resursförflyttning - Exploatering drift	6 000
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	344
PO-påläggskompensation	2 118
Ram 2023	79 803

Teknik- och servicenämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	213 306
Justeringar inför 2023	
Återföring tillfällig satsning 10-mila orientering	-40
Återföring tillfällig satsning Asfalt	-8 000
Effektiviseringskrav 1%	-2 053
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	513
PO-påläggskompensation	3 167
Ram 2023	206 893

Valnämnden	
Ram 2022, belopp i tkr	8 538
Justeringar inför 2023	
Återföring valårsbudget	-4 000
Återföring del av statsbidrag allmänna val	-4 315
Ram 2023	223

Överförmyndarnämnden	
Ram 2022	19 297
Justeringar inför 2023	
Återföring av tillfällig satsning SOV 2022	-52
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	45
PO-påläggskompensation	269
Ram 2023	19 559

Kommunstyrelsen	
Ram 2022	769 811
Justeringar inför 2023 kommunledning	
Återföring överfört resultat 2022 (Kommunledning)	-10 000
Minskat partistöd	-3 482
Arvoden/löner yrkespolitiker	-6 474
Justeringar inför 2023 Kommunledningsförvaltningen	
Återföring tillfällig satsning IT-säkerhetsprojekt	-1 205
Återföring tillfällig satsning Lov Örebro	-2 400
Återföring tillfällig satsning beredskapslager livsmedel 2022	-700
Återföring tillfällig satsning GIS- integration 2022	-2 000
Effektiviseringskrav 1%	-4 968
Utökad effektiviseringskrav KLF 3%	-14 904
Lönekompensation överhäng LÖV 2022 3 mån	1 961
PO-påläggskompensation	10 632
Kompensation från investeringspott <i>(Gemensamt servicecenter 300 tkr)</i>	300
Justeringar inför 2023 Kommungemensamt	
Återföring extra driftanslag Alfred Nobel 2022	-483
Återföring politisk prioritering	-2 000
Förändrat uppdrag - Centralt skyddslager, fördelas i takt med förbrukning	-250
Strategi mot hemlöshet	400
Örebrokompaniet (netto)	666
Nerikes brandkår	6 000
Länsmusiken reglering tidigare avtalat belopp	2 000
Tillfälligt minskat anslag för omställning och kompetens	-8 000
Minskat anslag - utrymme för kompetensförsörjning	-3 000
Länsmusiken	-7 923
Örebrokompaniet	-3 000
Återvändarcenter och -bidrag	3 000
Crossroads/Vinternatt (Härbärke för EU-migr.)	-1 300
Länsteatern	-1 220
Samhällsorientering	1 000
Multiscen kulturkvarteret	-2 500
Sociala investeringar	-2 000
Fria bussresor stadstrafiken 70+	1 300
Justeringar inför 2023 statsbidrag flyktingar	
Minskat antal asylsökande som berättigar till statliga bidrag - etableringsersättning	12 600
Ram 2023	731 861

Kommunfullmäktige	
Ram 2022	11 794
Justeringar inför 2023	
Tillfällig satsning - utbildning ny mandatperiod	1 000
Ram 2023	12 794

Stadsrevisionen	
Ram 2022, belopp i tkr	3 894
Justeringar inför 2023	
Ram 2023	3 894

Utrymme för Kommunstyrelsen	
Ram 2022, belopp i tkr	125 448
Justeringar inför 2023	
Förändring Utrymme för Kommunstyrelsen (netto)	8 181
Återföring tillfälliga satsningar 2022 - KS-utskott (netto)	400
Tillfälligt minskat anslag överfört resultat	-10 000
2023 års utrymme generella kostnadsökningar, ej fördelat	268 038
2023 års utrymme för kompensation investeringar ej fördelat	64 687
Riktat effektiviseringsuppdrag till Kommundirektören	-18 000
Minskning av utrymme oförutsedda behov KS	-10 000
Minskning av utrymme oförutsedda behov Ksu	-800
Omprövningsuppdrag - reducerade arvoden i nämnder	-6 465
Omprövningsuppdrag - tolkkostnader	-3 972
Trygghetspaketet - att fördela	30 000
Ram 2023	447 516

Finansiering	
Ram 2022, belopp i tkr	-345 300
Justeringar inför 2023	
Nytt pensionsavtal samt värdesäkrade pensioner	173 766
Kapitalkostnader - aktiverade investeringar	-8 352
Redovisningsteknisk resursförflyttning - Exploatering drift	-6 000
Avskrivning lån (upphör)	-200
Förändrat PO (intern intäkt från nämnderna)	-189 603
Ram 2023	-375 689

Driftbudgetramar - verksamhetens intäkter och kostnader	9 968 843

15.2 Investeringsprogram

Kommunens investeringar		Budget	Budget	Plan		
Belopp i miljoner kronor		2022	2023	2024	2025	2026
Förskolenämnd		-5,0	-4,9	-4,9	-4,9	-4,9
Grundskolenämnd		-21,7	-17,2	-19,2	-19,2	-19,2
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd		-8,7	-9,1	-9,1	-9,1	-9,1
Socialnämnd		-1,0	-1,5	-1,8	-1,5	-1,5
Vård- och omsorgsnämnd		-33,3	-10,6	-14,6	-21,2	-23,2
Funktionsstödsnämnd		-2,9	-2,3	-2,5	-2,5	-2,5
Markplanering- och exploateringsnämnd		-312,5	-278,1	-370,3	-349,5	-357,0
- Bus Rapid Transit						
Teknik- och Servicenämnd (exkl VA/avfall)		-212,9	-166,8	-238,7	-205,0	-221,2
- Trygghetsinvesteringar (belysning och kameror)			-17,7	-21,7	-19,3	-15,7
- Utökat vägunderhåll			-10,9	-13,3	-11,9	-9,6
Kultur- och Fritidsnämnd		-28,5	-10,6	-87,6	-7,3	-33,7
-1% konst						
Bygg- och miljönämnd		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsen		-35,1	-27,3	-18,5	-16,7	-17,8
VA (taxefinansierad verksamhet)		-527,1	-459,0	-340,4	-317,2	-337,4
Avfall (taxefinansierad verksamhet)		-56,8	-8,0	-3,5	-3,5	-3,5
Summa Skattefinansierad verksamhet		-661,7	-528,4	-767,1	-636,8	-690,0
Summa Taxefinansierad verksamhet		-583,9	-467,0	-343,9	-320,7	-340,9
Totalt kommunens investeringar		-1 245,5	-995,4	-1 111,1	-957,5	-1 030,9
Majoritetsägda bolag Belopp i mnkr	Ägarandel i %	Plan				
		2022	2023	2024	2025	2026
Örebrobostäder AB	100	-1 341,6	-1 300,0	-1 312,0	-900,0	-850,0
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100	-109,0	-259,0	-182,0	-95,0	-35,0
ÖBO Husaren AB	100	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Västerporten Fastigheter AB	100	-25,5	-36,0	-30,0	-30,0	-30,0
Örebroporten Fastigheter AB	100	-643,0	-534,0	-94,0	-65,0	-9,0
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100	-137,0	-233,0	-250,0	-140,0	-250,0
Örebrokompaniet	100	-0,5				
Örebro Parkering AB	100	-0,5	-10,0	-70,0	0,0	0,0
KumBro Vind AB	80	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KumBro Stadsnät AB	80	-21,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Vätternvatten AB	77	-45,0	-91,0	-150,0	0,0	0,0
Länsmusiken	91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Örebro Läns Flygplats AB	45	-16,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gustavsvik Resort AB	45	-16,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Biogasbolaget i Mellansverige AB	40	-5,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa		-2 361,5	-2 463,0	-2 088,0	-1 230,0	-1 174,0
Totalt bolagens investeringar*		-2 325,1	-2 441,7	-2 052,8	-1 230,0	-1 174,0
* Avser kommunens ägarandel av investeringen						
Varav investeringar för skattefinansierad verksamhet						
Futurum Fastigheter i Örebro AB		-137	-233	-250	-140	-250
ÖBO Omsorgsfastigheter AB		-109	-259	-182	-95	-182
Örebroporten Fastigheter AB		-307	-160	-17	-8	-17
Totalt investeringar i kommunkoncernen		-3590,6	-3437	-3163,9	-2187,5	-3163,9
Varav investeringar för skattefinansierad verksamhet		-1234,6	-1180,4	-1216,1	-879,8	-1216,1